

W DOLINIE ORZA

BEZPŁATNY BIULETYN GMINY GOWOROWO

8 KWIETNIA 2019 R.

2019, NUMER 33

ISSN 2084-5022

Radosnych Świąt Wielkanocnych

Z okazji zbliżających się Świąt Wielkanocnych składamy wiosenne życzenia, aby w czas Święta Paschy w Waszych sercach, rodzinach i domach zagościła radość, spokój i wielka nadzieja odradzającego się życia.

Życzy Wójt i Rada Gminy Goworowo

W TYM WYDANIU

INWESTYCJE SAMORZĄDOWE	2
Z PRACY RADY GMINY	6
KRZYŻ KOMANDORSKI DLA NASZEJ RODACZKI	7
ZŁOTE I DIAMENTOWE GODY	8
POROZMAWIAJMY O PROBLEMACH	10
ŚWIĘTO KOBIET.	11
DUŻE RODZINY MOGĄ WIĘCEJ!	12
DZIECKO W ŚWIECIE WARTOŚCI	15
„TEATR UCZY NAS ŻYĆ...”	16
DZIEWCZYNA, KTÓRA PIĘKĘ KOPIE...	19
ZAPROSZENIE DO ZSP W GOWOROWIE	20
GOWOROWO W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM.	24

ZMIANY W GMINNEJ BIBLIOTECE PUBLICZNEJ W GOWOROWIE

Luty 2019 roku był dla biblioteki czasem dużych zmian zwłaszcza na stanowisku kierowniczym. Długoletni kierownik biblioteki pani Krystyna Reluga odeszła na emeryturę, a na jej miejsce powołano Ewę Wyrębek. W celu podziękowania za długoletnią pracę na rzecz rozwoju czytelnictwa i kultury na terenie Gminy Goworowo, chcemy pokrótce przybliżyć postać Kierownik Krystyny Relugi.

Wójt Gminy Goworowo dziękując p. K. Reludze za długoletnią pracę. (fot. arch. UG Goworowo)

Pracę w Gminnej Bibliotece Publicznej w Goworowie pani Krystyna rozpoczęła w 1978 roku na stanowisku bibliotekarza. Pracowała sumiennie i z zapałem wszystkich darząc miłym słowem i serdecznym uśmiechem.

W roku 1991 w karierze zawodowej pani Krystyny Reluga nastąpił zwrot, ponieważ po odejściu poprzedniego kierow-

nika biblioteki, została następcą.

W czasie swojej długoletniej pracy na stanowisku kierowniczym pani Reluga współpracowała z wieloma instytucjami z terenu Gminy Goworowo. Organizowała wiele imprez czytelniczych, angażowała bibliotekę w wiele działań na rzecz rozwoju czytelnictwa i promocji książki wśród różnych grup społecznych. Mająca wielkie

serce i dla najmłodszych czytelników i dla młodzieży nigdy nie zapomniała o dorosłych. W wiele działań bibliotecznych starała się również angażować seniorów oraz osoby niepełnosprawne.

W 2018 roku pani kierownik wprowadziła bibliotekę w erę nowoczesności zakupując program komputerowy „Mateusz” do obsługi czytelników, aby mogli oni sprawnie i szybko wypożyczyć dowolną pozycję będącą w bibliotece.

W swej pracy jako kierownik pani Krystyna zawsze starała się, aby biblioteka była otwarta dla wszystkich i aby czytelnicy czuli się w niej dobrze. Uśmiechnięta, z miłym słowem, zawsze gotowa porozmawiać z osobami odwiedzającymi bibliotekę. Mimo wielu obowiązków kierowniczych do końca swojej pracy w bibliotece chętnie wypożyczała książki i starała się wyjść na przeciw potrzebom użytkowników.

Życzymy pani Krystynie Reludze wszystkiego dobrego na emeryturze.

Piotr Twardziak

INWESTYCJE SAMORZĄDOWE GMINY GOWOROWO W 2018 R. ORAZ PLAN ZADAŃ NA BIEŻĄCY ROK

Niedawno zakończony 2018 rok nie był łatwym okresem inwestycyjnym. Mnogość i różnorodność zaplanowanych w budżecie Gminy Goworowo zadań pociągnęła za sobą konieczność wielorakich i wielotorowych działań, aby osiągnąć założone przez Radę Gminy Goworowo cele. Pomimo kłopotów z małą liczbą chętnych wykonawców, znakomita część tych planów została zrealizowana i będzie służyć mieszkańcom długie lata. Miniony rok to także czas zmian. Po ośmiu latach nastąpiła zmiana głównodowodzącego gminnych inwestycji. Dotychczasowego Wójta Gminy Goworowo Małgorzatę Marię Kuleszę zastąpił na tym stanowisku Piotr Włodzimierz Kosiorek. Dziękuję Pani Małgorzacie za wkład i pracę, włożoną w poprawę naszego otoczenia. Także za stawianie ambitnych celów i pokazywanie, że nie ma rzeczy niemożliwych do realizacji.

Od listopada za realizację kolejnych zadań inwestycyjnych odpowiada zespół urzędników, działających pod batutą nowego dyrygenta. Wójt Piotr Kosiorek objął urząd z zamiarem wdrażania nowych pomysłów inwestycyjnych i zaspokajania Państwa podstawowych potrzeb. W ciągu najbliższego roku poznać większość tych planów poprzez namacalne działania. Zmiany dotknęły także osobowo Referat Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Ochrony Środowiska. W naszym składzie nie ma już pracujących w ubiegłym roku w referacie Jolanty Zalewskiej, Beaty Galańek oraz Bartosza Nowaka, którym dziękuję za trud, jaki włożyli w rozwój Gminy Goworowo. Kolejny rok inwestycyjny rozpoczynam wraz z uroczym damskim tercetem – Edytą Grzegorzczuk, Niną Konarzewską i Urszulą Dąbrowską. W tym składzie, pod przewodnictwem Wójta Piotra Kosiorka i z corocznym wielkim wsparciem Skarbnika Anny Pietras oraz Sekretarza Antoniego Mulawki, będziemy realizować uchwalone przez Radę Gminy Goworowo w budżecie zadania inwestycyjne i rozwiązywać zgłaszane przez Państwa problemy.

W ubiegłym roku zrealizowano wiele dużych i mniejszych inwestycji. Największą i najdroższą inwestycją była rozbudowa drogi Ponikiew Mała – Czernie. Na długości 3,66 km powstała nowa nawierzchnia asfaltowa wraz ze wszystkimi niezbędnymi robotami towarzyszącymi za umowne wynagrodzenie w wysokości 2 484 596,25 zł. Pomimo trudności w trakcie budowy firmie PRD-M OSTRADA Sp. z o.o. z Ostrołęki udało się zakończyć pracę, dzięki czemu było możliwe pozyskanie dotacji ze środków samorządu wojewódzkiego w kwocie prawie 1,2 miliona zł w ramach Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016 – 2019, którego dysponentem na naszym terenie jest Wojewoda Mazowiecki. Firmie PRD-M OSTRADA Sp. z o.o. nie udało się zrealizować wszystkich prac w zakresie budowy ulicy Armii Krajowej w Pasiekach. Wykonano całą podbudowę jezdni, ale do układania nawierzchni asfaltowej przystąpiono dopiero w połowie marca. Wykonawca zadeklarował, że w najbliższym czasie zakończy pozostałe prace budowlane. Umowna wartość robót to 388 815,30 zł brutto. Na początku roku zakończono także wykonanie dróg asfaltowych Czernie – Wólka Brzezińska i Damięty – Bobin za kwotę ponad 1,3 miliona złotych, których wykonanie nie powiodło się w 2017 r. z uwagi na wyjątkowo niekorzystne warunki pogodowe. Z powodu braku postępu prac projektowych i budowlanych odstąpiono od umowy z firmą PRD-M OSTRADA Sp. z o.o. - wykonawcą przebudowy i rozbudowy ul. Przechodniej w Goworowie. Wykonawca nie zapłacił wymaganych kar umownych, więc sprawa została skierowana do sądu. Zakończono i odebrano roboty budowlane w ramach zadania „Rozwój gospodarki wodno-ściekowej w dolinie rzek Orz i Narew w gminie Goworowo - etap III: Goworowo – Szczawin - Daniłowo. Za prze-

widzianą umową kwotę 1 234 000,00 zł brutto zadanie wykonała firma MULTI-KOM Andrzej Nakielski z Ostrołęki. Zakres prac to wykonanie sieci kanalizacji sanitarnej na odcinku Goworowo – Szczawin – Daniłowo, obejmującym zlewnie PG1 i PD1 oraz sieci wodociągowej w Szczawinie. Na realizację zadania pozyskano preferencyjną pożyczkę ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Uzyskaliśmy także w Powiatowym Inspektoracie Nadzoru Budowlanego w Ostrołęce pozwolenie na użytkowanie nowej sieci. Taka decyzja umożliwi rozpoczęcie podłączania się do sieci, do czego zachęcam mieszkańców. W celu uzyskania warunków przyłączenia do wszystkich sieci, będących własnością komunalną, należy zgłosić się do Zakładu Gospodarki Komunalnej w Goworowie. Uzyskanie tam Państwo wszystkie wiadomości odnośnie niezbędnych formalności i wykonania przyłączy. Ta sama firma wykonała także zadanie pn. „Budowa sieci wodociągowej w miejscowości Dzbądek w gminie Goworowo”. Za kwotę 1 378 000,00 zł brutto wybudowano ponad 12 kilometrów sieci wodociągowej wraz z niezbędną armaturą na dostępnych terenach wsi Dzbądek. Uzyskaliśmy także pozwolenie na użytkowanie nowej sieci, dlatego zachęcam Państwa do podłączania swoich nieruchomości. Dostarczana siecią woda jest wysokiej jakości, ponadto podlega szczegółowym i częstym kontrolom służb sanitarnych. Nasza lokalna firma ART-BRUK Paweł Łasiewicki z Wólki Brzezińskiej za kwotę umowną 1 220 000,00 zł wykonała nowe targowisko nad rzeką Orz. Łącznie do dyspozycji kupujących i handlujących jest prawie pół hektara utwardzonej nawierzchni wraz z zadaszonymi straganami, zapleczem sanitarnym, oświetleniem itp. Zakładamy uruchomienie targowiska w nowym miejscu w połowie roku. Na realizację zadania samorząd pozyskał dofinansowanie w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 dla operacji typu „Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszanie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury i powiązanej infrastruktury”. Firma ta wykonała także w ubiegłym roku dla samorządu dwie kolejne inwestycje. W ramach „Budowy ogólnodostępnej, niekomercyjnej infrastruktury rekreacyjnej na terenie trzech miejscowości gminy Goworowo”, powstały nowe place zabaw, siłownie zewnętrzne i miejsca rekreacji w Damiętach, Kacze i Żabinie. Wartość każdej realizacji to 59 040,00 zł brutto. Przedmiot zamówienia został dofinansowany w ramach poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” z wyłączeniem projektów grantowych oraz operacji w zakresie podejmowania działalności gospodarczej objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020. Dofinansowanie pozyskano poprzez

Plac zabaw i siłownia w Goworowie. (fot. arch. UG Goworowo)

Lokalną Grupę Działania „Zaścianek Mazowsza”, której Gmina Goworowo jest współzałożycielem. Ponadto firma ART-BRUK za kwotę 75 030,00 zł wykonała siłownię zewnętrzną oraz rozbudowała plac zabaw w Goworowie. Realizacja została dofinansowana z budżetu Województwa Mazowieckiego w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2018” oraz z funduszu sołectwa Goworowa. Firma Budowlano – Usługowa Krzysztof Lenkiewicz z Borawego za kwotę 325 950,00 zł brutto dokonała „Rozbudowy i przebudowy budynku Filii Bibliotecznej w Żabinie”. Wykonano kompleksowe odnowienie budynku, docieplenie, nową kotłownię z piecem i instalacją c.o. oraz szereg innych prac. Na realizację zadania pozyskano preferencyjną i częściowo umarżalną pożyczkę ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warsza-

Otwarta Strefa Aktywności w Lipiance. (fot. arch. UG Goworowo)

wie. Firma ta odpowiada także za wykonanie nowego dachu wraz ze wszystkimi niezbędnymi robotami towarzyszącymi na budynku świetlicy wiejskiej (dawny obiekt szkolny) w Damiętach. Koszt nowego pokrycia wyniósł 98 006,81 zł. Kolejną lokalną firmą ANTAŁEK Konrad Dudzicz z Goworowa wykonała przy obiekcie Ośrodka Edukacji Regionalnej w Lipiance Otwartą Strefę Aktywności. Kompleks składa się z placu zabaw, siłowni zewnętrznej oraz strefy relaksu wraz z zagospodarowaniem zieleni o łącznej powierzchni 921 m². Całkowita wartość prac zamknęła się kwotą 142 000,00 zł. Na realizację inwestycji pozyskano dofinansowanie w kwocie 50 000,00 zł ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej w ramach Programu rozwoju małej infrastruktury sportowo-rekreacyjnej o charakterze wielopokoleniowym – Otwarte Strefy Aktywności (OSA) EDYCJA 2018. W ubiegłym roku wiele miejscowości zyskało nowe oświetlenie uliczne. Prace prowadzone były w Cisku, Ludwinowie, Gierwatach, Szczawinie, Lipiance, Kruszewie, Pokrzywnicy Kolonii, Żabinie, Rębiszach Parcelach i Grabowie. Zakupiono także materiały do budowy oświetlenia w Dzbądzku i Zaorzu. Prace wykonały Przedsiębiorstwo Handlowo – Usługowe „EL-M” Marcin Mróz z Kosowa Lackiego za kwotę 40 590,00 zł brutto oraz BEMAR Przedsiębiorstwo Usług Projektowo – Inwestycyjnych Marzena Bębenek z Rzekunia za kwotę 134 000,07 zł brutto. Prace budowlane dotyczące budowy linii oświetlenia drogowego w Kruszewie zostały dofinansowane w ramach „Mazowieckiego Instrumentu Aktywizacji Sołectw MAZOWSZE 2018”. Zakład Gospodarki Komunalnej w Goworowie wykonał dwa zadania drogowe pn. „Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w msc. Kruszewo, gm. Goworowo” oraz „Modernizacja drogi dojazdowej do gruntów rolnych w msc. Czarnowo, gm. Goworowo”. Dzięki pozyskanemu dofinansowaniu w kwocie 100 000,00 zł ze środków budżetu Województwa Mazowieckiego w zakresie budowy i modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych, wykonano nowe nawierzchnie dróg z kruszywa naturalnego i łamanego. Natomiast bieżące remonty dróg zwirowych na terenie gminy realizowała firma KOP-TRANS

Krzysztof Szczepański z Wąsewa. Za kwotę 348 951,00 zł zamówiono kruszony gruz ceglano – betonowy frakcji 0–55 mm w ilości 2 500 ton oraz pospółkę drogową frakcji 0–40 mm w ilości 13 000 ton.

Wykonano także szereg mniejszych działań inwestycyjnych. Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe „ANNA” Anna i Ireneusz Kaczyński Sp. J. z Zambrowa wykonało przełożenie lamp oświetlenia ulicznego w Grodzisku Małym i Wólce Brzezińskiej w ramach prowadzonej przez firmę modernizacji linii energetycznej. Firma PROF-DEK Paweł Wilczewski z Ponikwi Dużej za wynagrodzenie 49 000,00 zł brutto wykonała pokrycie dachu budynku świetlicy wiejskiej w Czarnowie. Za kwotę 58 657,00 zł Zakład Gospodarki Komunalnej w Goworowie wykonał budowę sieci wodociągowej nad rzeką Narew w Kruszewie. Na terenie Goworowa wykonano dobudowę odcinków kanalizacji sanitarnej wraz z 25 sztukami przykanalików, umożliwiających nowe podłączenia do sieci. Taka rozbudowa sieci była konieczna z uwagi na planowane ułożenie nowej nawierzchni asfaltowej w ulicach Sienkiewicza i Dulczewskiego. Prace za kwotę 82 594,50 zł brutto wykonała firma MULTI-KOM Andrzej Nakielski z Ostrołęki. Na placu przykościelnym zamontowana została Ławka Niepodległości. Multimediałna instalacja powstała w celu upamiętnienia setnej rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości. Całkowity koszt ławki wraz z zasilaniem wyniósł 31 515,00 zł, z czego kwota 24 924,75 zł to dotacja ze środków Departamentu Edukacji, Kultury i Dziedzictwa Ministerstwa Obrony Narodowej. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe „MAGDA” z Ostro-

łęki dostarczyło i wymieniło stolarkę okienną wraz z parapetami w budynku użytkowanym przez klub sportowy „Orz Goworowo”. Wartość prac to 11 047,85 zł brutto. Firma PROF-DEK z Ponikwi Małej wykonała nowy dach i 3 nowe bramy uchylne w budynku garażu OSP Goworowo. Na ten cel Gmina Goworowo otrzymała dofinansowanie w kwocie 23 742,00 zł w ramach samorządowego programu „MAZOWIECKIE STRAŻNICE OSP - 2018”. Ponadto w boksach garażowych wykonano nowe posadzki przemysłowe utwardzone za kwotę 20 713,20 zł brutto oraz zamontowano nową nagrzewnicę, dzięki której będzie można bezproblemowo utrzymać gotowość bojową jednostki w okresie zimowym. Koszt instalacji to 2 549,97 zł brutto.

Gmina Goworowo partycypowała finansowo w inwestycjach, prowadzonych na naszym terenie przez Powiat Ostrołęcki. W ramach realizowanego zadania pn. „Podniesienie standardu technicznego drogi powiatowej nr 4403W (na terenie Gminy Goworowo) w ramach poprawy jakości połączenia subregionalnej struktury komunikacyjnej z siecią TEN-T w ramach RPO MW – RIT Gmina Goworowo wniosła wkład finansowy w kwocie 759 196,00 zł. Natomiast realizację zadania „Przebudowa mostów na rzece Orz i jej dopływach wraz z dojazdami” samorząd wsparł kwotą 2 500 000,00 zł.

Samorząd gminny zlecił także przygotowanie wielu projektów budowlanych pod przyszłe inwestycje. W postępowaniu przetargowym wyłoniono wykonawcę na „Przygotowanie projektu budowlanego rozbudowy drogi gminnej Kunin – Borki – Kobylin – Józefowo”. Najkorzystniejszą ofertę złożyła firma PKW Projektowanie i Wykonawstwo – Komunikacja Jan Wyrwiński z Zielonej Góry za kwotę 288 000,00 zł. W Starostwie Powiatowym w Ostrołęce uzyskano zezwolenia na realizację inwestycji drogowej (w ramach tzw. „specustawy drogowej”) na drogę gminną przez Ponikiew Małą. Lokalna firma DROGOWNICTWO Marka Piascińskiego z Czerni wykonała bądź jest w trakcie przygotowania projektów drogowych na ulice Witosa i Szkolną w Goworowie oraz w miejscowościach Kółko, Szarłat i Kruszewo, a także

progów zwalniających w Zaorzu i Pokrzywnicy Kolonii. Zakład Obsługi Inwestycji „Komplex-Bud” Marta Skarżyńska-Stańczyk z Giżycka przygotowała dokumentację do budowy sieci kanalizacji sanitarnej w Goworówku oraz nowych sieci wodociągowych w Ludwinowie oraz na odcinkach Cisk – Cisk Kolonia – Jawory Podmaście i Goworówek – Rębisze Kolonia (wzdłuż drogi do Ostrołęki). Przedsiębiorstwo Projektowo – Wykonawcze „SAN-INSTAL” Bożena Godlewska Tomasz Krześlak s. c. z Ostrołęki przygotowało projekt budowlany rozbudowy sieci wodociągowej i kanalizacji sanitarnej w msc. Goworowo (od strony Szczawina), a firma „BEMAR” Przedsiębiorstwo Usług Projektowo – Inwestycyjnych Marzena Bębenek z Rzekunia opracowała projekty budowlane rozbudowy sieci oświetlenia ulicznego w miejscowościach Pokrzywnica Kolonia, Brzeźno, Kaczka, Zaorze, Borki, Rębisze Parcele i Żabin.

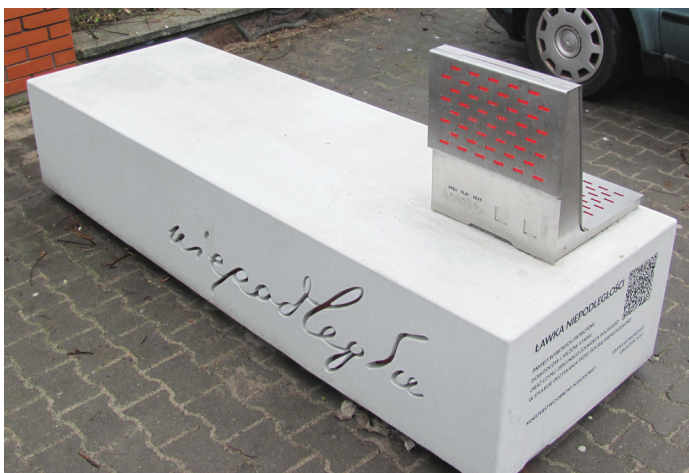
W trakcie ubiegłego roku Gmina Goworowo otrzymała z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki refundację poniesionych kosztów w kwocie 432 509,00 zł za zrealizowanie zadania pn. „Budowa 2 boisk wielofunkcyjnych przy Szkole Podstawowej w Pasiekach oraz Szkole Podstawowej w Kuninie”. Otrzymaliśmy również 839 600,00 zł refundacji w ramach zrealizowanej inwestycji „Efektywność energetyczna związana z termomodernizacją budynku Szkoły Podstawowej w Kuninie w gminie Goworowo”. Wydatek współfinansowany był przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020.

Osobną część inwestycji gminnych stanowi wykonanie funduszu sołeckiego, czyli zadań zaplanowanych przez poszczególne miejscowości, na których wykonanie zaplanowano środki w budżecie Gminy Goworowo. Zadania te, wymienione poniżej, prawie w całości realizowane są przez Referat Inwestycji, Rozwoju Gospodarczego i Ochrony Środowiska. Dla wsi Borki wykonano projekt oświetlenia drogowego, dożwirowanie dróg i tablice z numeracją posesji. W Brzeźnie wykonano dożwirowanie dróg, bramę przy świetlicy wiejskiej i zakupiono namiot dla Koła Gospodyń Wiejskich „Dziewczyny jak maliny”. W Cisku dożwirowano drogi i dobudowano oświetlenie uliczne. W Czarnowie dożwirowano drogi. W Czerniach prowadzono remont budynku świetlicy wiejskiej. W Damietach wykonano remont drogi i prace przy modernizacji budynku po byłej szkole. W Dzbądku dożwirowano drogi i zakupiono materiały do budowy oświetlenia ulicznego. W Gierwatach wykonano oświetlenie uliczne wzdłuż drogi Goworowo – Ostrołęka. W Goworowie dokończono budowę placu zabaw i wykonano nową siłownię zewnętrzną. W Goworówku zakupiono wyposażenie dla OSP Goworowo oraz wykonano prace geodezyjne przy budowie drogi. W Górach dożwirowano drogę przez wieś. W Grabowie wykonano dożwirowanie dróg, rozbudowę oświetlenia oraz wiatę przystankową. W Grodzisku Małym dożwirowano drogi i zapewniono młodzieży szkolnej dodatkowe lekcje języka angielskiego. W Jaworach Podmaściu dokonano wymiany przepustu na rowie melioracyjnym oraz wytyczenia i wyrównania drogi. W Jaworach Starych środki finansowe przeznaczono na remont drogi Jawory Wielkopole – Dąbrówka. W Jaworach Wielkopole powstała wiatę rekreacyjna i rozbudowano plac zabaw. W Jemielistem dożwirowano drogi. W Jurgach wykonano wiatę przystankową i remont dróg. W Kaczce wykonano projekt oświetlenia drogowego i prace przy placu zabaw. W Kobylinie zakończono remont świetlicy wiejskiej. W Kruszewie wykonano oświetlenie uliczne nad Narwią i remont dróg. W Kuninie wykonano prace przy stworzeniu miejsca rekreacji wraz z altaną. W Lipiance wybudowano oświetlenie uliczne. W Michałowie wykonano dożwirowanie drogi. W Nogawkach dokonano wytyczenia i dożwirowania dróg oraz zamontowano kosz przy przystanku autobusowym. W Pasiekach nie uda-

ło się zrealizować założonego zadania (wykonanie nawierzchni asfaltowej na drodze) z uwagi na opóźnienia wykonawcy – nawierzchnia asfaltowa w ulicy Armii Krajowej jest układana od marca br. W Pokrzywnicy wykonano dożwirowanie dróg i wiatę przystankową. W Pokrzywnicy Kolonii wykonano remont drogi, dobudowę oświetlenia ulicznego oraz dokumentację pod budowę progów zwalniających. W Ponikwi Dużej wykonano prace remontowe przy świetlicy wiejskiej oraz remont dróg. W Ponikwi Małej wykonano remont drogi w kierunku Kaczki. W Ponikwi Małej Kolonii dożwirowano drogi i zakupiono tablice informacyjne. W Rębiszachs Działach wytyczono i wyremontowano drogę. W Rębiszachs Kolonii wykonano prace przy przebudowie drogi. W Rębiszachs Parcelach wykonano projekt oświetlenia ulicznego i wybudowano jeden z zaprojektowanych odcinków. W Struniawach wykonano remont drogi. W Szarłacie wykonano projekt przebudowy drogi. W Szczawinie dożwirowano drogę i rozbudowano oświetlenie uliczne. W Wólce Brzezińskiej prowadzono prace przy przebudowie drogi. W Wólce Kunińskiej prowadzono prace geodezyjne i projektowe pod budowę drogi. W Zaorzu zamontowano próg zwalniający na jezdni i zakupiono materiały do rozbudowy oświetlenia ulicznego. W Żabinie dożwirowano drogi, wykonano i zrealizowano projekt oświetlenia ulicznego.

W bieżącym roku samorząd czeka wiele nowych wyzwań inwestycyjnych. Podjęliśmy już działania i przygotowania w celu budowy nowego przedszkola i żłobka, które powstaną przy budynkach szkolnych w Goworowie. 18 marca 2019 Wójt Gminy Goworowo podpisał w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego w Warszawie umowę na dofinansowanie przebudowy budynku świetlicy w Goworowie. Pomoc finansową uzyskano dla operacji typu „Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne” w ramach działania „Podstawowe usługi i odnowa wsi na obszarach wiejskich” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Kosztorysowa wartość zadania to 785 781,26 zł, a pozyskane dofinansowanie to 499 990,00 zł. W Urzędzie Marszałkowskim Województwa Mazowieckiego w Warszawie złożono wnioski o dotację ze środków budżetu Województwa Mazowieckiego w zakresie modernizacji dróg dojazdowych do gruntów rolnych w Jemielistem i Ponikwi Dużej. Dokumentacja zakłada ułożenie nowej nawierzchni żwirowej na odcinku 3,16 km. Całkowita wartość złożonych wniosków to 238 773,75 zł, a samorząd ubiega się o dotację w kwocie 100 000,00 zł. Ogłoszono przetarg na dostawę kruszonego gruzu ceglano – betonowego frakcji 0–55 mm w ilości 1 000 ton oraz pospółki drogowej frakcji 0–40 mm w ilości 8 500 ton na bieżące remonty dróg na terenie gminy Goworowo. Ogłoszono także przetarg na przebudowę dróg w miejscowościach Pasieki, Rębisze Kolonia i Wólka Brzezińska oraz ulic Przechodniej i Szkolnej w Goworowie. W najbliższym czasie będziemy prowadzić postępowania w celu wyłonienia wykonawców kanalizacji sanitarnej w Brzeźnie (odcinek od oczyszczalni ścieków do Brzeźna pod Goworowem), Szczawinie (część wsi od strony Daniłowa) i Daniłowie (cała wieś), przebudowy drogi gminnej Kobylin – Góry, przebudowy drogi w Ponikwi Małej i przebudowy budynku świetlicy w Goworowie. W przypadku pojawienia się nowych możliwości pozyskania dofinansowania zewnętrznego będziemy przygotowywać stosowne aplikacje, m. in. w ramach Funduszu Dróg Samorządowych. Będziemy realizować wiele mniejszych zadań oraz kolejne wnioski w ramach funduszu sołeckiego, zgłoszone przez mieszkańców do realizacji w 2019 roku. Zachęcam także do bezpośredniego kontaktu z pracownikami Urzędu Gminy Goworowo – w ramach możliwości będziemy służyć pomocą w rozwiązywaniu Państwa problemów, które są w gestii samorządu.

ŁAWKA NIEPODLEGŁOŚCI

Ławka Niepodległości. (fot. arch. UG Goworowo)

W związku z otrzymanym z Ministerstwa Obrony Narodowej dofinansowaniem w kwocie 24.924,75 zł zadania pn. „Ławka Niepodległości dla samorządów”, w dniu 30 grudnia 2018 r. w Goworowie tuż przy Kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego, została posadowiona Ławka Niepodległości. Ma ona na celu w sposób edukacyjny utrwalac naszą tożsamość narodową. Każdy mieszkaniec oraz odwiedzający Goworowo może usiąść i odpocząć, a poprzez multimedialne informacje przypomnieć sobie o wybitnych dowódcach, żoł-

WIEJSKI SZERYF

Sołtys (z niem. Schuldheiß, Schultheiß, Scholtis, Schulte(s) i Schulz(e), sędzia, ten, który wskazuje winnego; forma zlatynizowana scultetus, solthetus) – przedstawiciel lokalnej społeczności, przeważnie wiejskiej. Jego rola począwszy od średniowiecza ulegała poważnym zmianom. – Wikipedia

Sołtysi pojawili się już w średniowieczu. Wyznaczani byli przez feudalnych panów, a ich głównymi obowiązkami było zbieranie czynszu i przewodniczenie ławie wiejskiej. Pełnili oni również rolę wiejskich sędziów. Z czasem ich mocna pozycja została częściowo ograniczona. Po upadku komunizmu sołtys został organem wykonawczym sołectwa, czyli jednostki pomocniczej gminy. Obecnie sołtysa wybierają mieszkańcy danego sołectwa (jesteśmy właśnie w trakcie wyborów naszych szeryfów). Zwykle zostaje nim osoba z miejscowej społeczności, która angażuje się na bieżąco w sprawy lokalne. Współcześnie do obowiązków sołtysów, oprócz reprezentowania sołectwa na zewnątrz, należy m.in. zwoływanie zebrań wiejskich, realizowanie uchwał rady gminy czy też pobieranie podatku rolnego i leśnego. W Polsce jest około 40 tysięcy sołtysów. Co ciekawe, jeszcze kilkadziesiąt lat temu sołtysami byli praktycznie wyłącznie mężczyźni, dziś panie stanowią prawie jedną trzecią w tej grupie.

Głównym zadaniem sołectwa jest dbanie o zbiorowe potrzeby wspólnoty jego mieszkańców. Do kompetencji zebrania wiejskiego należą wszystkie sprawy istotne dla mieszkańców, w szczególności chodzi o uchwalenie wniosków, które mają być rozpatrzone przez radę gminy i ewentualnie uwzględnione w budżecie gminy na następny rok. Zebranie podejmuje również uchwały w sprawie dysponowania mieniem sołectwa oraz wydaje opinię w takich sprawach, jak: plany miejscowego zagospodarowania, lokalizacje inwestycji czy też zmiany przeznaczenia obiektów oświaty, służby zdrowia, kultury, sportu czy rekreacji, znajdujących się na terenie

nierzach polskich oraz wysłuchać utworów związanych z odzyskaniem niepodległości przez Polskę.

Projekt Ławki Niepodległości został wybrany w konkursie artystyczno-architektonicznym zorganizowanym przez MON. Ważną częścią Ławki jest napis „niepodległa” w oryginale pisanym ręką Marszałka Józefa Piłsudskiego. Ażurowe logo „niepodległa” podświetlane jest przez oświetlenie LED-owe i automatycznie włącza się po zmroku. Ponadto, oprócz multimedialnych nagrań takich jak: tekst Szlaku Wojny 1920 r., Marsz I Brygady, fragment Depeszy Józefa Piłsudskiego notyfikujący powstanie niepodległego Państwa Polskiego, treść lokalnej tradycji oręża polskiego ławka wyposażona jest również w wejście USB oraz w darmowy Internet Wi-Fi.

Punkt posadowienia Ławki został wybrany nieprzypadkowo, ponieważ zarówno miejsce to, jak i Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego podczas I wojny światowej zostały zrujnowane przez przetaczający się walec niemiecko-rosyjskiego frontu. Obok „Ławki Niepodległości” znajduje się pomnik Chrystusa Króla. Parafianie uczcili pamięć poległych w latach 1918-1920, stawiając tenże pomnik. Natomiast 11 listopada 2018 r. przy pomniku została odsłonięta nowa tablica „W hołdzie niepodległej i jej bohaterom” ufundowana przez parafian, księdza proboszcza oraz wikariuszy, upamiętniająca „100. rocznicę odzyskania niepodległości przez Polskę”.

Karolina Pióro - Elias

sołectwa. Prawo uczestnictwa i wybierania w zebraniu wiejskim mają wszyscy mieszkańcy sołectwa, posiadający czynne prawo wyborcze do rady gminy.

O fakcie dobrego sprawowania obowiązków świadczy ilość kadencji, na jakie my, mieszkańcy, powierzamy naszą społeczną egzystencję sołtysom. W ostatnich dziesięcioleciach na terenie naszej gminy najdłużej swoje funkcje pełnili: Andrzej Ciepierski (Jawory Stare), Czesław Duninowski (Józefowo), Wiesław Mierzejewski (Nogawki) - 6 kadencji; po 5 kadencji: Tadeusz Rutkowski (Borki), Krzysztof Kruszewski (Czarnowo), Leszek Buczyński (Damięty), Irena Fidura (Goworówek), Leszek Ciskowski (Jawory Podmaście), Stanisław Wojciechowicz (Kruszewo), Tadeusz Sobotka (Michałow).

Sołtysi mają w kalendarzu swój dzień, to jest 11 marca. Coroczne święto obchodzone jest, aby wyrazić uznanie sołtysom, czyli przedstawicielom lokalnych, wiejskich społeczności. W tym roku krajowe obchody odbyły się w Sochaczewie, a w Izabelinie z okazji Krajowego Dnia Sołtysa na Mazowszu stowarzyszenie Sołtysi Mazowska zorganizowało 23 marca 2019 roku trzecią już konferencję - w tym roku pod hasłem „Wiejski nie znaczy gorszy”.

Wszystkim byłym, obecnym i niebawem wybranym sołtysom życzymy licznych sukcesów i działań na rzecz rozwoju ich miejscowości i całej gminy. Byłym sołtysom dziękujemy za sumienne wykonywaną pracę, poświęcenie prywatnego czasu dla budowania wspólnoty na wsi oraz życzenia zdrowia. Nowo wybranym życzymy wytrwałości w tej trudnej, społecznej pracy, satysfakcji z wykonywania codziennych obowiązków, przyjaznych relacji z mieszkańcami oraz wszelkiej pomyślności.

I. Minota

Z PRACY RADY GMINY GOWOROWO.

Radni Gminy Goworowo podczas obrad sesji. (fot. arch. UG Goworowo)

W grudniu 2018 r. odbyły się 2 sesje Rady Gminy:

18 grudnia 2018 r. odbyła się III sesja, na której podjęto 5 uchwał w sprawie:

- uchwalenia programu osłonowego w związku z wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 – pozwoli to uzyskać dofinansowanie do realizacji w/w programu,
- podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do korzystania z pomocy społecznej przez osoby objęte wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019-2023 – uchwała ta jest niezbędna do realizacji programu,
- określenia zasad zwrotu wydatków w formie posiłku lub świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych dla osób objętych wieloletnim rządowym programem „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019 -2023 – uchwała ta jest niezbędna do realizacji w/w programu,
- zmiany uchwały Nr XXIII/146/16 Rady Gminy Goworowo z dnia 29 czerwca 2016 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwalniania od opłat, jak również tryb ich pobierania,
- uzupełnienia składów osobowych stałych komisji Rady Gminy Goworowo.

28 grudnia odbyła się IV sesja Rady Gminy, na której podjęte zostały uchwały:

- zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Goworowo na lata 2018 – 2028,
- w sprawie zmian w budżecie Gminy Goworowo na rok 2018,
- w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Goworowo na lata 2019-2028,
- w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Goworowo na rok 2019,
- w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Goworowo – w związku z potrzebą aktualizacji wprowadzono nowy regulamin,
- w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy i ustalenia stawki takiej opłaty oraz ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości

wykorzystywanych na cele rekreacyjno - wypoczynkowe, jedynie przez część roku-poinformowano pisemnie mieszkańców o nowych obowiązujących stawkach, które zaczęły obowiązywać od 1 lutego 2019 r.,

- w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi- uchwałą została dostosowana do obowiązującego stanu prawnego.

Rok 2019

22 lutego 2019 r. odbyła się V sesja Rady Gminy, na której podjęte zostały następujące uchwały w sprawie:

- zmieniająca uchwałę w sprawie poboru podatku od nieruchomości, rolnego i leśnego w drodze inkasa oraz określenia inkasentów, terminów płatności dla inkasentów i wynagrodzenia za inkaso; podwyższono ryczałt dla sołtysów do wysokości 550 złotych na kwartał,
- terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi przez właścicieli nieruchomości na terenie gminy Goworowo – wprowadzono nowe terminy opłat za odpady,
- określenia szczegółowych warunków udzielania pomocy dzieciom i młodzieży, formy i zakres tej pomocy oraz tryb postępowania w tych sprawach w ramach „Lokalnego programu wspierania edukacji uzdolnionych uczniów w dziedzinie nauki, sportu i działalności artystycznej, dla których organem prowadzącym jest gmina Goworowo” – wprowadzono możliwość przyznawania nagród dla szczególnie uzdolnionych uczniów,
- określenia zasad i trybu przeprowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami Gminy Goworowo,
- przyjęcia regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie Gminy Goworowo,
- zmiany przebiegu drogi gminnej w miejscowości Czernie – dostosowano do obecnego stanu,
- zmieniająca uchwałę Nr XXX/185/16 Rady Gminy Goworowo w sprawie zapewnienia wspólnej obsługi finansowo-księgowej i kadrowej jednostkom organizacyjnym Gminy Goworowo zaliczanym do sektora finansów publicznych – uchwała została podjęta w związku ze zmianą nazwy jednej jednostki organizacyjnej.

11 marca 2019 r. odbyła się VI sesja Rady Gminy, na której podjęte zostały następujące uchwały w sprawie:

- określenia stawek dotacji przedmiotowej dla Zakładu Gospodarki Komunalnej w Goworowie- nastąpiło obniżenie stawki ceny ścieków,
- zmieniająca uchwałę w sprawie Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Goworowo na lata 2019 – 2028,
- zmian w budżecie Gminy Goworowo na rok 2019,
- przyjęcia „Programu opieki nad zwierzętami bezdomnymi oraz zapobiegania bezdomności zwierząt na terenie Gminy Goworowo w 2019 roku”- corocznie Rada Gminy ma obowiązek uchwalenia takiego programu,
- ustalenia wysokości ekwiwalentu pieniężnego dla członków ochotniczych straży pożarnych z terenu Gminy Goworowo za udział w działaniach ratowniczych, ćwiczeniach

i w szkoleniach pożarniczych – podniesiono stawkę za wyjazd i szkolenia dla strażaków ochotników, ponieważ od 2015 r. nie były one zmieniane,

- ustalenia przedmiotu działania Komisji Oświaty, Kultury i Zdrowia,
- ustalenia przedmiotu działania Komisji Rozwoju Społeczno-Gospodarczego i Gospodarki Finansowej,
- ustalenia przedmiotu działania Komisji Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Przestrzegania Prawa i Porządku.

Komisje Rady Gminy

Prace w komisjach dotyczyły analizowania i opiniowania projektów uchwał, opracowania zakresu działań poszczególnych komisji i planów pracy na 2019 rok. Prace w Komisji Oświaty polegały w szczególności na omówieniu regulaminu wspierania uczniów uzdolnionych i analizie wydatków ponoszonych na oświatę. Komisja „budżetowa” obradowała i analizowała dochody i wydatki ponoszone na działalność Ośrodka Edukacji Regionalnej w Lipiance, poddano również analizie cenę ścieków i proponowane stawki za odbiór odpadów. Na wspólnym posiedzeniu komisji Rady Gminy zdecydowano o zmianie organizacji ruchu

w obrębie ul. Rynek w Goworowie z wyznaczeniem większej ilości miejsc parkingowych, podjęto decyzje o zamianie z Lasami Państwowymi drogi Smólnik - Dąbrówka na drogę Kruszewo - Lipianka, przedstawiono stan faktyczny budowy Pomnika Pamięci i Męczeństwa upamiętniającego ofiary i osoby walczące w II wojnie światowej w Pasiekach zaopiniowanego przez IPN pozytywnie.

Sołectwa

Od 13 lutego 2019 r. rozpoczęły się zebrania wiejskie w sprawie wyborów sołtysów i rad sołeckich. Do 10 marca bieżącego roku przeprowadzono wybory w sołectwach:

1. Goworówek – sołtysem została Barbara Fronczyk,
2. Wólka Brzezińska –sołtysem został Tomasz Grabowski,
3. Jawory Podmaście – sołtysem została Anna Bielarczyk.

W sołectwie Pasieki pozostał sołtys z poprzedniej kadencji – Monika Owczarek, w sołectwie Kaczka – Maria Kowalska oraz w sołectwie Cisk – Anna Kwiatkowska.

Wszystkim wybranym sołtysom składamy gratulacje.

Kamila Lipka

KRZYŻ KOMANDORSKI DLA NASZEJ RODACZKI

Jadwiga Dudziec. (arch. rodzinne)

Prezydent RP p. A. Duda, na wniosek rodziny śp. Jadwigi Dudziec, Postanowieniem z dnia 20.12.2018 r. (Monitor Polski z 13.02.2019 r., poz. 170) nadał Jej pośmiertnie jedno z najwyższych odznaczeń państwowych tj. Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski.

Uroczystość wręczenia odznaczeń państwowych dla Polaków ratujących Żydów podczas II Wojny Światowej odbyła się w Pałacu Prezydenckim w Warszawie 25.03.2019 r. Data tej uroczystości nie jest przypadkowa, gdyż wiąże się ona

z pierwszą rocznicą uchwalenia przez Polski Parlament Ustawy, na wniosek Prezydenta RP p. A. Dudę, o „ Narodowym Dniu pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką”. Dzień ten przypada na 24 marca każdego roku.

W Ustawie tej m. innymi czytamy, że ustanawia się ten Dzień: „W hołdzie Obywatelom Polskim – bohaterom, którzy w akcie heroicznej odwagi, niebywałego męstwa, współczucia i solidarności międzyludzkiej, wierni najwyższym wartościom etycznym, nakazom chrześcijańskiego miłosierdzia oraz etosowi suwerennej Rzeczypospolitej Polskiej, ratowali swoich żydowskich bliźnich od Zagłady zaplanowanej i realizowanej przez niemieckich okupantów”.

W uzasadnieniu do tej Ustawy podkreślono ponadto, że przywracanie pamięci o tych Polakach jest obowiązkiem każdego naszego pokolenia, tak aby ich czyny nigdy nie zostały zapomniane.

Podczas tej uroczystości Pan Prezydent A. Duda odznaczył 37 osób, w tym 14 osób odznaczenie to odebrało osobiście, natomiast dla pozostałych osób - odznaczenie to nadane zostało pośmiertnie, a odebrali je członkowie

rodzin osób odznaczonych. W imieniu rodziny śp. Jadwigi Dudziec, odznaczenie to odebrał Jej siostrzeniec L. Zubko wraz z wnuczką N. Falińską.

Tak jak już informowaliśmy, śp. Jadwiga Dudziec jest jedyną osobą wywodzącą się z naszej Gminy i całego powiatu ostrołęckiego, którą Instytut Yad Vashem w Jerozolimie, uhonorował w 1999 r., także pośmiertnie, Medalem i Dyplomem „Sprawiedliwych Wśród Narodów Świata”. Ten zaszczytny tytuł nadawany jest osobom, które w czasach Holocaustu, nie zwracając uwagi na własne bezpieczeństwo i ich bliskich, pomagały Żydom i ratowały ich od zagłady.

Dyplom (fot. arch. rodzinne)

Przyznanie pośmiertnie śp. Jadwidze Dudziec przez Prezydenta RP p. A. Dudę tak wysokiego odznaczenia państwowego jest kolejnym dowodem uznania dla Jej heroicznych dokonań.

Więcej o tej uroczystości wręczenia odznaczeń państwowych Polakom ratującym Żydów podczas II Wojny Światowej, zamieszczonych jest wraz ze zdjęciami na stronach internetowych Kancelarii Prezydenta RP: www.prezydent.pl oraz http://foto.kprp.pl/do_pobrania/20190325_PAD_odznaczenia_panstwowe_dla_polakow_ratujacych_zydow.

Lucjan Zubko

ZŁOTE I DIAMENTOWE GODY

23 stycznia 2019 roku odbyła się uroczystość z okazji Jubileuszu długoletniego pożycia małżeńskiego dla 21 par małżeńskich, którzy przeżyli wspólnie 50 i 60 lat. Uroczystość rozpoczęła się mszą św. w kościele parafialnym w Goworowie, którą w intencji Jubilatów odprawili: proboszcz parafii w Kuninie – ks. kanonik Józef Kacperski i proboszcz parafii w Goworowie – ks. kanonik Stanisław Siemion.

Jubilaci na wspólnym zdjęciu w restauracji Relax w Goworowie (fot. arch. UG Goworowo)

Jubilaci i ich bliscy, którzy przybyli na zaproszenie władz samorządowych, uczestniczyli też w uroczystym spotkaniu zorganizowanym dla nich w restauracji „RELAX” w Goworowie.

Medale nadane przez Prezydenta RP wręczała, w imieniu władz państwowych, z-ca kierownika Delegatury Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Ostrołęce Agnieszka Krupińska wraz z przedstawicielami władz samorządowych – wójtem gminy Goworowo Piotrem Kosiorkiem, sekretarzem gminy, radnym powiatu

w Ostrołęce Antonim Mulawką i przewodniczącą Rady Gminy Goworowo Krystyną Subczyńską.

Wszyscy obecni na sali goście odśpiewali Jubilatom 100 lat i lampką szampana wzniesli toast za ich zdrowie i pomyślność na dalsze wspólne lata. Oprawę muzyczną uroczystości zapewnił GOKSiR w Goworowie.

50 rocznicę ślubu- Złote Gody - obchodzili:

1. Kazimiera i Jerzy Andrzejewscy
2. Halina i Jan Ciechowicz

3. Anna i Ludwik Dziełak
4. Irena i Jerzy Gąsior
5. Zofia i Waław Jagielscy
6. Danuta i Jan Kacprzyk
7. Janina Halina i Marian Krawczak
8. Jadwiga i Jan Krzyżek
9. Krystyna i Stanisław Lewandowscy
10. Halina i Wiesław Łukasiak
11. Jerzy i Lucyna Małaszek
12. Halina i Jan Witold Marzewscy
13. Wanda Mieczysława i Witold Zdzisław Paproczy
14. Urszula Zofia i Stanisław Potęga
15. Urszula i Janusz Stypiński
16. Krystyna i Bronisław Szablowski
17. Jadwiga Marianna i Jan Twardziak
18. Elżbieta i Tadeusz Marian Wawrzyńczak
19. Marianna i Zdzisław Wierzbiccy
20. Krystyna i Jan Zięba
21. Teresa i Franciszek Zygmunt

60 rocznicę ślubu –Diamentowe Gody-świętowali Państwo:

1. Zofia i Stanisław Bialik
2. Wanda i Mieczysław Ciach
3. Zofia i Józef Kwiatkowsy
4. Zenobia Alicja i Edward Kwietniak
5. Regina i Jan Łój
6. Krystyna i Józef Rybaczyk

Elżbieta Głogowska

NASZ WRÓG NUMER JEDEN

Głoszone niedawno statystyki dotyczące spożycia alkoholu są porażające. Na każdego Polaka od 15 roku życia przypada 11 litrów czystego alkoholu, a w przeciągu ostatnich kilku lat wzrosło o 2 litry. Specjaliści twierdzą, że stoimy na granicy społecznej degradacji. Sami sobie gotujemy zły los. Tragedie wynikające z alkoholizmu obserwujemy wokół, a często doświadczamy. Uzależnienie rodziców najboleśniej odczuwają dzieci. Rozkładu życia rodzinnego nie da się wycenić. Na psychicznym rozwoju dziecka uzależnionego rodzica pozostaną rysy na całe życie.

Z naszą główną wadą narodową borykamy się od zawsze. Rozpijanie chłopów pańszczyźnianych, krytyka pijaństwa przez Ignacego Krasickiego, Bolesława Prusa, Jerzego Pilcha – to znamy ze szkoły. Z plagą uzależnienia od alkoholu, narkotyków, dopalaczy walczą organizacje rządowe i pozarządowe. Przenaczają na to wielkie pieniądze, mając świadomość, że jeszcze więcej środków tracą rodziny, bo słabi psychicznie, nieodpowiedzialni, egoistyczni ich członkowie folgują swoim zachciankom, które uderzają także w nich samych rujnując zdrowie, a my, społeczeństwo, musimy płacić za ich leczenie.

Niezwykle ważne jest uświadomienie nam wszystkim tych zagrożeń. Jedną z atrakcyjnych form walki z plagą uzależnień jest popularyzowanie treści w połączeniu z występami artystycznymi, albowiem mają szansę trafić do szerokich kręgów młodej części naszego społeczeństwa. Tego ambitnego zadania podjęli się organizatorzy akcji profilaktyczno-informacyjnej pod hasłem *Niećpa –nie piję, nie palę, nie ćпам*. Uczestniczyła w niej społeczność Zespołu Szkół Powiatowych w Goworowie 15 marca 2019 roku w Ursynowskim Centrum Sportu i Rekreacji-Arena Ursy-

nów. Spotkanie miało formę koncertu gwiazd polskiej muzyki rockowej. Wystąpił rockowy zespół 100%, którego frontmen Piotr Nagiel sam borykał się z uzależnieniami i przekonująco przestrzegając przed uleganiem używkom. Gwiazdą koncertu była Ania Wyszki z zespołem. Występom towarzyszyła feeria barw, kaskad dźwięków i nieposkromiona zabawa młodzieży. Wychnienie dawały przerwy wypełnione przez pracowników służb porządkowych, służby zdrowia, policji, stowarzyszeń abstynentów, m.in. Stop pijanym kierowcom.

W imprezie brało udział 3,5 tys. młodych ludzi ze wszystkich stron kraju. Ta rozbawiona rzesza rozjechała się do swoich domów przekonana, że można świetnie się bawić bez wspomagaczy, a uczestniczenie w kulturze jest pożytecznym spędzaniem wolnego czasu. Władze naszej gminy, włącznie z GOPS-em, mogą mieć satysfakcję, że sfinansowanie udziału w programie profilaktycznym dla młodych jej mieszkańców dało efekt w postaci wzrostu świadomości, poczucia radości i wspólnoty bycia razem z myślącymi pozytywnie.

Barbara Gołębiewska

ORZ GOWOROWO NA FINISZU PRZYGOTOWAŃ

Lokalna drużyna piłkarska, na co dzień występująca w rozgrywkach b- klasy ostrołęckiej pod wodzą trenera Arkadiusza Pysko, kończy przygotowania do rundy rewanżowej. Nasi zawodnicy do tej pory rozegrali cztery spotkania kontrolne, w których odnieśli trzy zwycięstwa i ponieśli jedną porażkę. Wyniki meczów sparingowych, frekwencja oraz podejście zawodników do treningów napawają optymizmem przed rozpoczęciem zmagania ligowych. Na co dzień widać duże zaangażowanie sztabu szkoleniowego oraz całego zarządu klubu, który dąży do optymalizacji zajęć piłkarskich dla seniorów oraz grup młodzieżowych.

Rundę wiosenną zainaugurujemy meczem wyjazdowym z FC 2012 Różan, który odbędzie się 31 marca o godzinie 11:00 na stadionie w Różaniu. Głęboko wierzymy, że w tej rundzie pokazemy drzemający w naszym zespole potencjał i wyniki uzyskiwane przez nasz klub spełnią oczekiwania kibiców.

Poniżej przedstawiamy wyniki meczów sparingowych i strzelców bramek dla naszego zespołu:

Orz Goworowo – Korona Ostrołęka 3:5.

Bramki dla zespołu Orza: 2x Jakub Zięba,

1x Tomasz Gęsić, 1x Sebastian Godlewski, 1x Kacper Szwed, Orz Goworowo – FC 2012 Różan 2:0. Bramki dla zespołu Orza:

Marek Chełchowski, Kacper Szwed

Orz Goworowo – KS Pniewo 3:0. Bramki dla zespołu Orza: Kamil Kośnik, Hubert Pazula, Jakub Zięba

Orz Goworowo – Gladiator Słoszewo 2:3. Bramki: Kamil Kośnik, Jakub Zięba.

Serdecznie zapraszamy kibiców do wspierania naszego klubu w rozgrywkach ligowych. Przypominamy, że nadal można do nas dołączyć i cieszyć się z reprezentowania barw naszego klubu. Obecnie w rozgrywkach ligowych występują trzy zespoły: drużyna seniorów, drużyna trampkarzy oraz drużyna młodzików. W najbliższym czasie zarząd klubu planuje rozszerzenie swojej oferty szkoleniowej o kolejne grupy młodzieżowe, o czym będziemy informować na bieżąco.

Paweł Kośnik

Z ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŚDS W CZARNOWIE

W naszym domu bardzo dużo się dzieje. Okres karnawału, to czas zabawy radości i życia towarzyskiego. Dla takich osób jak my radość mogłaby nie mieć końca. Lubimy się śmiać, bawić, cieszyć. Lubimy gdy nas odwiedzają inni ludzie. To, że jesteśmy wyjątkowi nie znaczy, że nie integrujemy się, wręcz przeciwnie, zawsze znajdujemy wspólny język, łatwo nawiązujemy znajomości i przyjaźnie. Zapraszamy do nas.

Bal Olszewo Borki (fot. Magdalena Dudzic.)

Pod koniec marca nasz dom odwiedzili panowie od samobrony i sztuk walki: Daniel i Paweł z klubu Berserkers Team z Ostrołęki, którzy na co dzień zajmują się prowadzeniem szkoleń i kursów dla kobiet. Nasza społeczność była bardzo zadowolona ze spotkania.

ŚDS w Czarnowie oferuje swoim podopiecznym mnóstwo ciekawych zajęć. Śledźcie nasze życie zobrazowane na stronie internetowej.

W czasie karnawału ŚDS odwiedziły członkinie Koła Gospodyń Wiejskich z Brzeźna i wspólnie z uczestnikami przygotowały przepyszne pączki i chruściki. Zajęcia wymagały skupienia i pracy, ale jednocześnie byłą dobrą zabawą. Przygotowane frykasy były tak pyszne, że zostały skonsumowane przez uczestników domu bardzo szybko.

W naszym ośrodku odbyły się również Walentynki. Była

pocztą walentynkowa oraz przepięknie własnoręcznie wykonane kartki, które powędrowały do rąk uczestników, opiekunów i zaprzyjaźnionych z nami ludzi.

Początek roku zaczęliśmy bardzo hucznie. Odbyło się dużo dyskotek, poza tym sami byliśmy gościmi na dwóch balach.

Jak co roku od jakiegoś czasu, tak i teraz, aby tradycji stało się zadość, w tłusty czwartek na pączkowo i z dobrym humorem w towarzystwie Stowarzyszenia „Jesteśmy Betanią”, bawiliśmy się na balu przebierańców. W sali tanecznej można było spotkać wróżkę, królową, pirata, pielęgniarkę i wiele innych postaci. Rozpoznać uczestników było bardzo trudno. W pierwszej kolejności wszyscy mieli możliwość pozowania do zdjęcia grupowego oraz zdjęć indywidualnych. Wystrój sali wprowadził w radosny nastrój oraz zachęcał wszystkich do wesołej zabawy. Na tę wyjątkową okazję zaprosiliśmy Arkadiusza Kuśmierczyka, pracownika Gminnego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Goworowie, który zapewnił muzykę i poprawił zabawy taneczne.

Nasi podopieczni po raz pierwszy zostali zaproszeni na bal przebierańców do Lubiejewa Starego. Tematyką imprezy był „Dziki Zachód”. Wszyscy zachwycili swoim wyglądem, przebierając się za kowbojów, kowbojki i inne postaci. Na balu czekały na wszystkich ciekawe gry i zabawy. Przy rytmicznej muzyce bardzo miło spędziliśmy czas.

W ostatnią sobotę karnawału podopieczni Środowiskowego Domu Samopomocy w Czarnowie wraz z członkami stowarzyszenia szaleli na balu walentynkowym w Olszewie Borkach. Głównym celem spotkania była integracja osób z niepełnosprawnościami z ich rówieśnikami i środowiskiem lokalnym oraz pobudzenie wrażliwości i tolerancji. Podczas balu odbyły się występy muzyczne i wokalne uczniów Gimnazjum w Nowej Wsi oraz przedstawienie teatralne.

Magdalena Dudzic

ROZWIJANIE I BUDOWANIE KOMPETENCJI CYFROWYCH - SZKOLENIA

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejski Fundusz
Rozwoju Regionalnego

Cyfryzacja i kompetencje cyfrowe odgrywają coraz większą rolę w naszym życiu. Zmienił się nasz sposób komunikowania ze światem. W internecie uczymy się, płacimy rachunki, a czasami nawet zakochujemy się. Żyjemy w cywilizacji różnorodności. Oznacza to ogromną wolność, ale także odpowiedzialność i czujność wobec rozmaitych pokus i zagrożeń. Anonimowość w sieci stała się cnotą, a bezpieczeństwo „oczkiem w głowie” administratorów największych serwisów. Mimo prób dostosowania się do nowego wspaniałego świata lista wyzwań, jakie niesie ze sobą rewolucja cyfrowa, jest nieskończenie długa i dotyczy każdego z nas.

treści, ale jako wyposażonych w wiedzę i umiejętności, uważnych współtwórców cyfrowego świata.

Każde szkolenie trwa 12h (2 dni po 6 h zajęć) i podzielone jest na moduły.

Tematy szkoleń:

1. Rodzic w internecie - dla rodziców w wieku 25+, znających podstawy obsługi komputera. Celem szkolenia będzie m.in. przygotowanie rodziców do roli przewodnika dziecka w bezpiecznym i mądrym korzystaniu z internetu dzięki poznaniu bazy legalnych materiałów kulturalnych, rozrywkowych i edukacyjnych, by jak najlepiej wykorzystać internet w edukacji i rozwoju dziecka. Rodzice dowiedzą się, jak reagować na sytuacje zagrożenia dzięki umiejętnościom zabezpieczania dziecka przed niepożądaną aktywnością w internecie oraz poznaniu metod nadzorowania aktywności za pomocą odpowiedniego oprogramowania. Ponadto, szkolenie przygotowuje rodziców do korzystania z e-usług publicznych, dzięki założeniu profilu zaufanego i korzystaniu z usług platformy e-PUAP.

2. Mój biznes w sieci - dla osób dorosłych w wieku 25+, znających podstawy obsługi komputera. Celem szkolenia jest poprawa kompetencji cyfrowych, w szczególności wykorzystania zasobów sieci w prowadzeniu firmy. Na szkoleniu uczestnicy dowiedzą się, w jaki sposób pozycjonować i promować swój biznes w internecie za pomocą strony www i portali społecznościowych. Poznają narzędzia do organizacji pracy, współpracy i komunikacji w sieci

Zapraszamy mieszkańców naszej gminy do udziału w bezpłatnych szkoleniach, które przede wszystkim będą rozwijać i budować kompetencje cyfrowe oraz wprowadzać uczestników w świat internetu nie jako biernych odbiorców

z współpracownikami, klientami, kontrahentami. Osoby biorące udział w szkoleniu poznają podstawy prawa autorskiego oraz ochrony wizerunku dotyczące publikowania na stronie www i portalach społecznościowych. Uczestnicy poznają również portale e-usług publicznych ułatwiających zakładanie i prowadzenie firmy, korzystanie z obsługi podatkowej, kadrowej i rachunkowej przedsiębiorstwa.

3. Rolnik w sieci - dla osób dorosłych w wieku 25+, znających podstawy obsługi komputera. Celem szkolenia jest poprawa kompetencji cyfrowych, w szczególności wykorzystania zasobów sieci w prowadzeniu działalności rolniczej:

- poznanie portali e-usług publicznych ułatwiających załatwianie spraw przez internet,
- poznanie aplikacji i usług pomocnych w zdobywaniu informacji potrzebnych do prowadzenia działalności rolniczej,
- poznanie zasad dbania o bezpieczeństwo danych własnych i działań w sieci, na komputerze i smartfonie,
- poznanie narzędzi bankowości internetowej i mobilnej,
- poznanie zasad bezpiecznego dokonywania zakupów internetowych.

Udział w szkoleniach jest całkowicie bezpłatny.

Szkolenia zostaną przeprowadzone w ramach programu Ja w internecie. Program szkoleniowy w zakresie rozwoju kompetencji cyfrowych przez Fundację Legalna Kultura.

Program jest współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i budżetu państwa w ramach Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa, Oś priorytetowa III: działanie 3.1 Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych.

Sylwia Wilczewska

POROZMAWIAJMY O PROBLEMACH - PRZEMOC W RODZINIE

Przemoc w rodzinie to problem społeczny, który dotyka najmniejszą z komórek społecznych jaką jest rodzina. Jest to zjawisko, o którym zaczyna się coraz głośniejsz mówić w społeczeństwie. Głos zazwyczaj zabierają jedynie tylko instytucje i organizacje, powołane w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony jej ofiar. Dlatego też powinniśmy wszyscy wypowiedzieć stanowcze NIE dla przemocy!

Przemoc w rodzinie rozumiana jest jako jednorazowe bądź powtarzające się działania lub też zaniechanie, które narusza dobra osobiste członków rodziny. Bardzo często mogą prowadzić do utraty zdrowia lub nawet życia, naruszać godność i nietykalność cielesną ofiary. Zawsze jednak powodują szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, krzywdy i cierpienie moralne. Przemoc w rodzinie to nie synonim konfliktu, na przykład między małżonkami, gdyż w przypadku przemocy sprawca ma ogromną przewagę nad ofiarą, nie tylko w aspekcie fizycznym, ale przede

wszystkim przewagę psychiczną; jeden z członków rodziny ma władzę i kontrolę nad drugą osobą.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy: fizyczną, psychiczną, seksualną, ekonomiczną oraz zaniechanie. Poprzez przemoc fizyczną należy rozumieć zadawanie bólu ofierze: bicie, kopanie, popychanie, szarpanie. W wielu przypadkach obok przemocy fizycznej można zaobserwować przejawy przemocy psychicznej, takie jak: obrażanie, wyzywanie, ośmieszanie, poniżanie, groźenie, straszenie, ograniczanie kontaktów z otoczeniem

lub wręcz izolację społeczną. Kolejną z form przemocy w rodzinie jest przemoc na tle seksualnym – gwałcenie, wymuszanie współżycia czy molestowanie lub nadużycia seksualne. Coraz częściej we współczesnym świecie możemy dostrzec również przemoc o charakterze ekonomicznym, która przejawia się ograniczaniem przez sprawcę dostępu do dóbr materialnych ofierze, w sposób niewspółmierny do jej potrzeb, pozbawianie zarobionych pieniędzy oraz niełożenie na potrzeby rodziny. Przemoc to także zaniechanie polegające na niezaspakajaniu, w wystarczającym zakresie wszelkich potrzeb fizjologicznych i emocjonalnych.

Zjawisko przemocy w rodzinie jest bardzo często nierozumiane w społeczeństwie. Funkcjonują w nim stereotypy, które powodują iż problem przemocy domowej jest przez wielu ludzi niedostrzegany w najbliższym otoczeniu. Bardzo często spotykamy się ze stanowiskiem, iż przemoc w rodzinie jest przypisana wyłącznie rodzinom o niskim statusie społecznym. Jest to nieprawdą, coraz częściej ujawniane są przypadki stosowania przemocy w tak zwanych „dobrych” rodzinach, które nie borykają się z trudnościami materialnymi.

Kolejną bardzo popularną koncepcją, która istnieje w mentalności ludzi jest fakt, iż to alkohol powoduje przemoc. Bardzo często sprawcy przemocy są osobami nadużywającymi alkoholu bądź innych środków odurzających, co niewątpliwie ma wpływ na ich zachowanie. Z informacji uzyskanych od policji wynika, iż część sprawców przemocy domowej podczas interwencji nie było pod wpływem alkoholu. Wiele organizacji, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy, kieruje swoje akcje w stronę sprawców w zakresie działań edukacyjno - korekcyjnych, by oddziaływać na przyczynę zjawiska.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goworowie, niosąc pomoc rodzinom, w których istnieją przejawy przemocy, dość często spotykają się ze stanowiskiem sprawcy, iż został sprowokowany przez swoją ofiarę, przerzucając odpowiedzialność za swoje czyny na inną osobę. Żadne zachowanie drugiego człowieka nie może usprawiedliwić aktów przemocy wobec niego. To sprawca jest zawsze winien, nigdy ofiara! „Przemoc w rodzinie to

wstyd!” – takie przeświadczenie posiada większość jej ofiar. TO NIEPRAWDA! Dość często ofiary przemocy domowej poddawane są pod niesprawiedliwy osąd innych, dlatego też boją się mówić o swojej trudnej sytuacji. Pamiętajmy, iż osoby niedoznające przemocy w rodzinie nie zawsze potrafią zrozumieć ofiarę przemocy domowej, jej zachowania, sposobów myślenia czy też przywiązania lub wręcz uzależnienia od oprawcy.

W 2011 roku w Gminie Goworowo został powołany Zespół Interdyscyplinarny, którego nadrzędnym celem jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Jest to grupa osób, pracujących zawodowo w różnych instytucjach związanych z tą problematyką, między innymi: pracownicy socjalni, kuratorzy sądowi, policjanci, nauczyciele, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, lekarze. Każdorazowo do Zespołu Interdyscyplinarnego wpływa Niebieska Karta, która założona jest w przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie. Wyżej wspomniani specjaliści udzielają wsparcia, pracują zarówno ze sprawcą, jak i ofiarą przemocy, by zniwelować przyczyny trudnej sytuacji rodzinnej.

Ofiary przemocy w rodzinie lub jej świadkowie mogą szukać pomocy w następujących miejscach:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goworowie, ul. ks. S. Dulczewskiego 1A, 07 – 440 Goworowo, tel. (29) 761 – 40 – 15,

Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przemocy w Rodzinie, ul. ks. S. Dulczewskiego 1A, 07 – 440 Goworowo, czynny w poniedziałek 8⁰⁰ – 13⁰⁰ oraz wtorek 8⁰⁰ – 11⁰⁰,

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” Tel. 800 – 120 – 002

Ponadto obowiązek zareagowania w sytuacji przemocy w rodzinie, w tym założenia Niebieskiej Karty mają policjanci, lekarze pierwszego kontaktu oraz pracownicy oświaty.

Nie bądźmy obojętni na krzywdę innych! Reagujmy!

Wioleta Dudek

O KOBIECACH SŁÓW KILKA...

Kobieta - to słowo, choć krótkie, ma wielkie znaczenie dla każdego z nas. W całkiem niedalekiej przeszłości miejscem kobiety była kuchnia, dom i opieka nad dziećmi. To było ich priorytetowe zajęcie. Tworzenie domowej atmosfery, gotowanie i dbanie o to, by wszystkie zajęcia domowe przed przyjściem męża z pracy zostały wykonane. Rzadko która kobieta pracowała poza domem, a całkowite oddanie się pracy zawodowej zupełnie nie wchodziło w grę

W współczesnym świecie kobiety znają swoją wartość, wady i zalety. Duże znaczenie ma praca zawodowa, w której wykazują się znacznymi zdolnościami, w niczym nie odbiegającymi od

zdolności mężczyzn. Model „kury domowej” odchodzi dziś już w zapomnienie, a mężczyźni coraz częściej przejmują „zarezerwowane” dla kobiet obowiązki. Współczesne kobiety posiadają zupełnie inną mentalność i pogląd na świat. Są niezależne i wiedzą, na co je stać. Nie boją się sięgać po to, o czym marzą oraz czego pragną. Realizują swoje pasje na wielu płaszczyznach.

Największą zaletą kobiet jest umiejętność świetnej organizacji czasu pracy oraz strategicznego działania. Po pracy mają jeszcze czas i siłę na obowiązki domowe i zabawy z dziećmi. Choć na przestrzeni lat obraz kobiety znacznie się zmienił, jednak bez zmian pozostanie na pewno to, że każda z nich będąc matką, żoną, córką czy siostrą stara się dać z siebie wszystko.

Jest jeden taki dzień w roku, w którym o kobietach pamięta się bardziej niż zwykle – Dzień Kobiet. Z tej okazji, 8 marca, zorganizowano spotkanie w świetlicy Info Bank w Brzeźnie. Na scenie zagrały zespoły Red Trainers i Belive ze Szkoły Podstawowej w Kuninie oraz Arka Arka z GOKSiR w Goworowie. W rolę błyskotliwego konferansjera wcielił się radny gminy Goworowo, Sylwester Górecki. W kierunku Pań popłynęło wiele ciepłych, serdecznych słów podkreślających ich ważną rolę w życiu codziennym. Panowie zaśpiewali „Sto lat” oraz wręczyli Paniom symboliczne goździki. Po części artystycznej był czas na słodki poczęstunek przygotowany przez KGW w Brzeźnie.

Ewelina Sadowska

DUŻE RODZINY MOGĄ WIĘCEJ!

Karta Dużej Rodziny jest pierwszym w Polsce ogólnokrajowym projektem, który łączy administrację państwową, samorządową i lokalne przedsiębiorstwa w jednym celu – wspierania rodzin wielodzietnych. Wszyscy zdajemy sobie sprawę, że w dużych rodzinach trudniej jest zapewnić dzieciom stały dostęp do kultury, sportu i rekreacji, ponieważ związane jest to z ponoszeniem dodatkowych kosztów, a tych nie udźwignie każdy domowy budżet. Wdrażanie rozwiązań mających na celu ulgi i bonifikaty dla rodzin wielodzietnych jest bardzo istotne dla naszego społeczeństwa, ponieważ dzieci to nasza przyszłość. W tym właśnie celu powstał ogólnopolski program KARTA DUŻEJ RODZINY, promujący rodziny wielodzietne.

KARTA DUŻEJ RODZINY

okres ważności. Dzieci otrzymują kartę do ukończenia 18 roku życia, po tym czasie należy złożyć ponowny wniosek o wydanie karty i dołączyć do niego oświadczenie o planowanym terminie ukończenia nauki, ponieważ dla dzieci, które ukończyły 18 rok życia, prawo do posiadania karty przysługuje tylko w przypadku, gdy dziecko kontynuuje naukę w szkole lub szkole wyższej do czasu jej zakończenia, nie dłużej jednak niż do ukończenia 25 roku życia, natomiast bez ograniczeń wiekowych w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności. Karta Dużej Rodziny wydawana rodzicom jest bezterminowa. Oznacza to, że rodzice mogą korzystać z niej dożywotnio. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny nie przysługuje rodzicowi, którego sąd pozbawił władzy rodzicielskiej lub któremu sąd ograniczył władzę rodzicielską przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej, chyba że sąd nie pozbawił go władzy rodzicielskiej lub jej nie ograniczył przez umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej w stosunku do co najmniej trojga dzieci.

Doceniamy wszystkie rodziny 3+!

W styczniu weszła w życie nowelizacja przepisów ustawy z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny, która rozszerza krąg osób uprawnionych do posiadania karty. Według nowych regulacji prawnych od 1 stycznia 2019 r. prawo do posiadania karty przysługuje rodzicom, którzy KIEDYKOLWIEK mieli na utrzymaniu co najmniej troje dzieci. Zmiana przepisów w tym zakresie ma na celu wynagrodzenie również tych rodziców, którzy kiedyś wychowali troje lub więcej dzieci. Osoby które będą chciały skorzystać z przysługujących im uprawnień muszą wypełnić wniosek o przyznanie Karty Dużej Rodziny i wykazać w nim dane (imię, nazwisko, PESEL i datę urodzenia) co najmniej trojga dzieci.

CHWASTY, ZIOŁA, ZIOŁKA...

Użyteczność roślin w użyciu człowieka nie ulega kwestiom. Składników roślinnych, niezbędnych do normalnego rozwoju człowieka, nic nie zastąpi. Wiedza o stosowaniu roślin w lecznictwie rozwija się praktycznie od niepamiętnych czasów. Ale czy tylko zioła leczą? A może także chwasty?

Czym są chwasty? Dla większości z nas to rośliny niepożądane, rosnące bez pożytku albo wręcz przeszkadzające. To wróg upraw. Zabierają roślinom uprawnym składniki pokarmowe, wodę i światło, przyczyniają się do nierównomiernego dojrzewania zbóż, utrudniają zbieranie plonów i siew. Poza tym, niektóre z nich są gospodarzami szkodników, inne pasożytują na roślinach. Nasiona chwastów zanieczyszczają ziarna zbóż, co obniża jego jakość. W dodatku szybko się rozprzestrzeniają, mocno rozrastają i trudno je usunąć.

Ale czy naprawdę chwasty to rośliny bezwartościowe i niepotrzebne? Przyroda ponoć nie tworzy rzeczy niepotrzebnych i okazuje się, że chwasty mają wiele zalet. Działają korzystnie na wzrost

Samorządowy program wsparcia rodzin wielodzietnych.

W celu efektywniejszego wspierania wielodzietności w gminach istnieje możliwość wprowadzenia samorządowego programu wsparcia dużych rodzin. Polega on na określeniu uprawnień, jakie przysługiwałyby rodzinom wielodzietnym na terenie danej gminy. Katalog ulg wprowadzonych w danym samorządzie zależy od istniejącej infrastruktury, obiektów użyteczności publicznej oraz od możliwości finansowych budżetu samorządu terytorialnego. W celu zwiększenia dostępu rodzin wielodzietnych do oferty kulturalnej, sportowej, edukacyjnej i rekreacyjnej zasadna jest współpraca z podmiotami publicznymi i prywatnymi oferującymi zniżki i zwolnienia. W przypadku małych gmin, gdzie brak jest takich obiektów, istnieje możliwość podpisania porozumienia z sąsiednimi gminami na korzystanie z ich zasobów. Samorządowy program wsparcia rodzin wielodzietnych jest szansą dla mieszkańców danej gminy na dostosowanie ulg i bonifikat do ich potrzeb. Poprzez konsultacje społeczne można opracować program wsparcia, pozyskać partnerów i przyczynić się do poprawy jakości życia mieszkańców.

Posiadacze KDR mają możliwość tańszego korzystania z oferty partnerów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej. Program Karta Dużej Rodziny wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia im dostęp do dóbr i usług. Do programu dołączyły największe sieci telekomunikacyjne, banki, muzea, ośrodki wczasowe, grupy ubezpieczeniowe, przedsiębiorstwa handlowe, stacje benzynowe oraz wiele innych. Pełen wykaz partnerów ogólnopolskiego programu Karta Dużej Rodziny znajduje się na stronie internetowej <https://empatia.mpips.gov.pl/kdr>.

Gdzie złożyć wniosek?

Wnioski o przyznanie Karty Dużej Rodziny można składać w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Goworowie, Dział Świadczeń Rodziny pokój nr 6, od poniedziałku do piątku w godz. 7.30 – 15.30.

Więcej informacji na temat Karty Dużej Rodziny można uzyskać w siedzibie GOPS w Goworowie lub pod nr tel. 29 761 40 15 wew. 206.

Edyta Kwiecińska

i rozwój roślin uprawnych. Wpływają korzystnie na gromadzenie materii organicznej w glebie i rozwój mikroorganizmów glebowych, zwiększają aktywność biologiczną gleby. Wiele z nich to rośliny miododajne, wabiące pszczoły i inne owady.

A co najważniejsze, niemal wszystkie chwasty należą do roślin leczniczych. Stosuje się je do wyrobu leków i kosmetyków oraz wykorzystuje w warunkach domowych w postaci naparów, kąpiele oraz okładów. Niektóre z chwastów są roślinami jadalnymi i przyprawowymi. Stosuje się je do przyrządzania sałatek, surówek czy zup. Zawierają liczne makro- i mikroelementy niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania organizmu.

Rośliny lecznicze i ich przetwory cieszą się coraz większym

uznaniem. Wiele osób przekonuje się do tej skutecznej i niedrożej metody dbania o zdrowie. Zioła, a w tym i chwasty, należą do środków leczniczych najbardziej bezpiecznych.

Wiele popularnych chwastów może być wykorzystanych do podtrzymania zdrowia, jak i regeneracji sił. W łatwy i oszczędny sposób można pomnożyć i urozmaicić składniki pokarmowe, wykorzystać witaminy, enzymy roślinne, sole mineralne chwastów niezbędne dla prawidłowego funkcjonowania. Oto niektóre z nich:

Rumianek pospolity - roślina roczna z rodziny złożonych. Roślina silnie aromatyczna. Kwitnie od maja do lipca. Rumianek jest pospolitym w Polsce chwastem zbóż ozimych i jarych, upraw okopowych oraz ogrodów. Surowcem zielarskim są koszyczki kwiatowe rumianku. Surowiec zbiera się ręcznie co kilka dni i suszy w cieniu w przewiewnym miejscu, rozkładając w pojedyncze warstwy. Koszyczki zawierają do 1,5 % olejku eterycznego. Zawiera on związki o specyficznym działaniu leczniczym, m.in. chamazulen, który działa przeciwalergicznie oraz alfa bisabolol i jego tlenki. Znajdują się w nich również flawonoidy, kumaryny, spiroeter, cholina, związki śluzowe, witamina C i sole mineralne.

Rumianek działa przeciwzapalnie, odkażająco, przeciwalergicznie, słabo żółciopędnie, uspokajająco i przeczyszczająco. Stosowany jest w postaci naparów oraz jako składnik wielu mieszanek ziołowych do użytku wewnętrznego. Używany zewnętrznie wykazuje działanie pobudzające gojenie się ran, przeciwbakteryjnie i wiążące toksyny bakteryjne oraz pobudzające przemianę materii w skórze.

Najczęściej używaną postacią leku jest napar. 1 łyżkę koszyczków rumianku na szklankę wrzątku, przykryć i po 10 minutach odcedzić, pić do 3 szklanek dziennie. Nie wolno rumianku gotować, gdyż olejek szybko się ulatnia, a wraz z nim związki azulenowe. Napary nie są trwałe i po upływie doby są już mało wartościowe.

Babka lancetowata – roślina wieloletnia z rodziny babkowatych. Kwitnie od maja do września. Występuje w całym kraju na łąkach, pastwiskach, polanach leśnych. Surowcem są liście rośliny. Ziele babki zbiera się w okresie kwitnienia rośliny. Zrywa się je ręcznie. Układa się luźno i suszy w cienkich warstwach, w cieniu. Babka jest przede wszystkim lekiem śluzowym, bogatym w sole mineralne (sód, potas i magnez). Zawiera też witaminę K i C, kwasy organiczne, cholinę i karoteny.

Używana jest głównie jako środek przeciwko kaszlowi, a ze-

wnętrznie w formie okładów na trudno gojące się rany. Ponadto stosuje się ją w niezycie dróg moczowych, w bieguncie, przy podrażnieniu błony śluzowej jamy ustnej, a także w chorobie wrzodowej żołądka i jelit.

Odwar z liści: 1 łyżka rozdrobionych liści na 1 szklankę wrzącej wody, ogrzewać do wrzenia. Potem gotować na małym ogniu przez 5 minut (pod przykryciem). Odstawić na 10 minut i odcedzić. Pić dwa razy dziennie po pół szklanki. Można też go stosować do płukań, okładów i przemywań.

Okłady: liście całe lub rozarte położyć na warstwie gazy i przyłożyć na chore miejsce liśćmi do skóry.

Skrzyp polny - roślina wieloletnia z rodziny skrzypowatych. Pędy zarodnikowe pojawiają się wczesną wiosną, są brązowe, soczyste, nierozgałęzione, zakończone kłosem. Pędy płonne pojawiają się później i są zielone i rozgałęzione. Jest to roślina pospolita, rośnie najczęściej na glebach piaszczystych, ale występuje również nad rzekami, na przydrożach i nieużytkach.

Surowcem zielarskim jest ziele skrzypu zbierane przez całe lato. Suszy się je w cieniu. Zawiera sole potasu i krzemu, saponinę, kwasy organiczne, substancje żywiczne i glikozydy flawonoidowe.

Skrzyp stosowany jest jako środek moczopędny i przeciwkrwotoczny. Ponadto stosuje się go jako lek pomocniczy przy zapaleniu pęcherza i miedniczek nerkowych. Zewnętrznie stosuje się przy zapaleniu spojówek (płukanie) i w postaci okładów przy różnych chorobach skóry oraz na trudno gojące się rany.

Najczęściej używaną postacią leku jest odwar. 2 łyżki stołowe ziela zalać dwiema szklankami wody i gotować przez 30 minut. Następnie odcedzić. Pić 2-3 razy dziennie po pół szklanki.

Na naszych polach znajdziemy wiele innych chwastów, które pomogą nam zdrowo żyć.

Bożena Balas

Bibliografia:

1. Apteka Pana Boga : porady i praktyka stosowania ziół leczniczych / Maria Treben ; [tł. i oprac. pol. wyd. Olga Olszowska, Andrzej R. Suliński]. - Warszawa : Andrzej Frukacz - Ex Libris Galeria Polskiej Książki, 2015.
2. Pożyteczne chwasty / Czesław Bańkowski, Jan Serwatka. - Warszawa : Państwowy Zakład Wydawnictw Lekarskich, 1977.
3. Prawie wszystko o ziołach: poradnik / Mateusz Emanuel Senderski. - Podkowa Leśna: Mateusz E. Senderski, 2004.
4. Zioła i rośliny lecznicze / Sylwia Kraczkowska. - Warszawa : PZWL Wydawnictwa Lekarskie, [2017].

DZIEŃ DINOZAURA W PRZEDSZKOLU

Dzień Dinozaura w przedszkolu (fot. arch. SP Kunin)

Dzieci w wieku przedszkolnym kochają dinozaury. Interesują się nimi, zapamiętują i powtarzają trudne nazwy, zbierają figurki, książeczki i kolorowanki. Sporo wiedzą o ich życiu i zagładzie. Dzień Dinozaura w przedszkolu w Kuninie był doskonałą okazją,

aby tę wiedzę pogłębić i poszerzyć. Organizowanie i obchodzenie nietypowych dni w przedszkolu jest ekscytujące, a dzieci uwielbiają takie odskocznie od typowych, codziennych zajęć.

26 lutego 2019 roku dzieci przyniosły figurki, książki i gry. Przedszkolaki usłyszały wiele ciekawostek na temat życia tych gadów, poznały ich nazwy, dowiedziały się, czym się żywiły i skąd się brały małe dinozaury. Z zainteresowaniem słuchały informacji o pracy paleontologa. Chętnie układały puzzle, które same wykonały. Rozwiązywały labirynty i znajdowały różnice między obrazkami. W mące ziemniaczanej rysowały wymyślone przez siebie stworki, a z plasteliny ulepiły roślinożernego apatozaura. Z zachwytem obejrzały fragment filmu edukacyjnego „Śladami dinozaurów”. Poznały też tajemnicę zniknięcia i hipotezy wyginięcia dinozaurów.

Bożena Sotomska

KONKURS PLASTYCZNY „ZAPOBIEGAJMY POŻAROM”

Konkurs plastyczny „Zapobiegajmy pożarom” (fot. arch. SP Kunin)

Udział w konkursie plastycznym „Zapobiegajmy pożarom” wzmacnia wśród dzieci i młodzieży chęć zainteresowania ochroną przeciwpożarową, tradycją i życiem strażackich środowisk, jak również rozwój ich uzdolnień plastycznych. Celem konkursu było przedstawienie wybraną metodą historii pożarnictwa lub akcji ratowniczo - gaśniczych straży pożarnych.

13 marca 2019 r. w siedzibie Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Ostrołęce odbyło się uroczyste podsumowanie ogólnopolskiego konkursu plastycznego „Zapobiegajmy pożarom”. Konkurs na szczeblu powiatowym przeprowadzony został w różnych kategoriach wiekowych. Laureatem tegorocznego konkursu został podopieczny oddziału przedszkolnego przy Szkole Podstawowej w Kuninie Patryk Pazik. Chłopiec zajął I miejsce w grupie przedszkolnej.

Anna Kozłowska

MALI PATRIOCI

„Piękna nasza Polska cała” to projekt, który jest odpowiedzią na wyjątkowe święto Polaków – 100 rocznicę Odzyskania Niepodległości. Temat jest poważny i powinien być zrozumiały także dla najmłodszych odbiorców. Wiek przedszkolny i wczesnoszkolny to właściwy czas na rozbudzenie w dziecku świadomości: kim jest i skąd pochodzi. W roku szkolnym 2018/2019 dzieci z oddziału przedszkolnego oraz uczniowie klasy I Szkoły Podstawowej w Kuninie przystąpiły do Międzynarodowego Projektu „Piękna nasza Polska cała”.

W ramach projektu zrealizowaliśmy wiele działań kształtujących postawy patriotyczne. Poznaliśmy historię państwa polskiego i symboli narodowych, tradycje i zwyczaje ludowe z naszego regionu, uczyliśmy się tańców i piosenek ludowych, także pieśni patriotycznych. Zrealizowaliśmy 11 działań z 22 zaproponowanych przez szkolne koordynatorki programu – Annę Kozłowską, Annę Kanclerz i Annę Wójcik.

Uczestnicy nauczyli się i zaśpiewali hymn Polski oraz piosenki o tematyce patriotycznej: „Jestem Polką i Polakiem”, „Co to jest niepodległość?”. Wzięli udział w szkolnym konkursie recytatorskim „Ojczyzna w poezji”. Wykonali również pracę plastyczną przedstawiającą strój ludowy naszego regionu, urządzili kącik patriotyczny. Uzyskali umiejętności adresowania tradycyjnej korespondencji wysyłając pocztówkę ze swojej miejscowości

„Mali Patriotci” (fot. arch. SP Kunin)

własnoręcznie wykonaną na adres pomysłodawczyni projektu. W celu doskonalenia umiejętności pracy zespołowej i wzbogacenia wiedzy uczniów na temat historii Ojczyzny przeprowadzony został quiz wiedzy patriotycznej „Kocham Cię Polsko”. W czasie realizacji projektu miał miejsce pokaz mody patriotycznej.

Anna Kozłowska

NARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI ŻOŁNIERZY WYKLĘTYCH

Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych (fot. arch. SP Kunin)

Jak co roku 1 marca 2019 roku w Szkole Podstawowej w Kuninie uczciliśmy Narodowy Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Społeczność szkolna wysłuchała apelu poświęconego

polskim żołnierzom antykomunistycznego i niepodległościowego podziemia działającego w latach 1944 - 1963.

Koniec wojny dla wielu Polaków nie oznaczał zakończenia walki. Nie wszyscy pogodzili się z bezprawnym przejęciem władzy przez komunistów. Część żołnierzy podziemia, którzy nie zostali aresztowani, postanowiła pozostać w konspiracji i walczyć z przeważającymi siłami komunistycznego aparatu bezpieczeństwa. Do połowy lat pięćdziesiątych XX wieku większość oddziałów leśnych została jednak rozbita.

Delegacja naszej szkoły wzorem lat poprzednich udała się do najbliższej położonego miejsca pamięci - symbolicznej mogiły partyzantów w Jurgach. To właśnie tam, na leśnej polanie, znajduje się pomnik Franciszka Kmiołka ps. „Bogdan”, Juliana Nasiadko ps. „Ostry” oraz Franciszka Ampulskiego ps. „Skra”. Zebrani złożyli kwiaty i zapalili znicze.

M. Grzyb

DZIECKO W ŚWIECIE WARTOŚCI

Edukacja przedszkolna, o czym przekonuje się coraz większe grono rodziców, ma ogromne znaczenie dla rozwoju małego człowieka. Spełnia ona trzy bardzo ważne funkcje, które się nawzajem uzupełniają: opiekuńczą, wychowawczą i dydaktyczną. Pierwsza z nich jest fundamentem do realizacji pozostałych, gdyż tylko dziecko z poczuciem bezpieczeństwa, zrozumienia, otoczone fachową opieką, czuje się na tyle bezpieczne, że jest w stanie poznawać i realizować pozostałe funkcje.

Przedszkolaki podczas obchodów Święta Odzyskania Niepodległości (fot. arch. PS Goworowo)

Dydaktyczna rola placówki przedszkolnej również jest bardzo ważna. Podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz korelujące z nią: plan pracy placówki i kierunki polityki oświatowej pozwalają na rozwijanie umiejętności przedszkolaków i zdobywanie przez nie wiedzy z wielu dziedzin.

Wyżej wymienione role ściśle wiążą się funkcją wychowawczą. Przedszkole przecież wprowadza malucha w zupełnie nowy świat. To tutaj zaczyna się dla niego proces socjalizacji- dowiaduje się, że w grupie każdy ma swoje potrzeby i często są one zupełnie inne niż jego. Dziecko, przekraczając próg przedszkola, niesie ze sobą pewien zasób doświadczeń wyniesionych z własnego domu, dlatego ważne jest, aby dalszy proces wychowawczy opierał się na współpracy z rodziną malucha.

Jednym z zadań, w Rocznym planie pracy Samorządowego Przedszkola w Goworowie, w oparciu o realizację kierunków polityki oświatowej państwa, jest: „Dziecko w świecie wartości – kształtowanie postaw tolerancji, akceptacji wobec siebie i innych oraz kreatywności dzieci”.

Przedszkolaki, rozpoczynając edukację w naszym przedszkolu, już w pierwszym tygodniu ustaliły „Kodeks Przedszkolaka”. Jest to kontrakt mówiący o zasadach, jakie powinny panować w grupie rówieśniczej i jakich każdy powinien przestrzegać, aby czuć się dobrze i bezpiecznie. Kodeks jest umieszczony w widocznym miejscu w każdej z grup tak, aby łatwo było odnosić się do niego w codziennych sytuacjach i często go sobie przypominać. W czasie pobytu w przedszkolu dzieci wprowadzane są w świat wartości takich jak: szacunek, uczciwość, odpowiedzialność, odwaga, samodyscyplina, sprawiedliwość, przy-

jażń, miłość. Dzieje się to na co dzień w różnych sytuacjach wychowawczych, w jakich znajdują się przedszkolaki, ale też podczas realizacji tematów kompleksowych, gdy wykorzystywana jest literatura dziecięca, która pokazuje rzeczywistość oraz różne wzorce zachowania. Pomaga ona też utrwaląc wprowadzone zasady oraz prowokuje do konstruktywnej roz-

Dzień Babci i Dziadka (fot. arch. Przedszkola Samorządowego w Goworowie)

mowy. Oprócz wierszy dzieci słuchały bajek niosących morał oraz kształtujących postawy tolerancji, akceptacji wobec siebie i innych, np. „Kopciuszek”, „Kot w butach”, „Królewna Śnieżka.” Były też widzami teatryków, jakie prezentowane były w naszym przedszkolu przez różne grupy artystyczne. Ich tematyka najczęściej wiązała się z dobrym wychowaniem oraz obdarzaniem szacunkiem drugiego człowieka, nawet jeśli różni się od nas.

W naszym przedszkolu duży nacisk kładziemy też na dobre maniery. Rozwija-

niu umiejętności dobrego zachowania przy stole i w towarzystwie, służy akcja „Zosia Samosia”. W jej ramach w każdy piątek dzieci samodzielnie przygotowują sobie śniadanie pamiętając o zasadach prawidłowego zachowania.

Dobre maniery dzieci mogą prezentować i obserwować podczas uroczystości odbywających się w przedszkolu, gdzie pełnią rolę gospodarzy. W pierwszym półroczu były to: pasowanie na przedszkolaka, Dzień Nauczyciela, Wigilia przedszkolna, Dzień Babci i Dziadka. Przedszkolaki potrafiły zaprezentować swoje umiejętności aktorskie przed zgromadzonymi gośćmi, a także rozumiały, że w czasie takich wydarzeń należy się odpowiednio zachować oraz okazywać szacunek wobec przybyłych.

W naszym przedszkolu działania wychowawcze są spójne, realizowane nie tylko przez nauczycieli ale wszystkich pracowników każdego dnia, podczas zabawy,

zajęć zorganizowanych, jak też sytuacji konfliktowych. To tutaj dziecko uczy się nowych ról społecznych, współzycia w grupie, relacji z rówieśnikami. Należy jednak pamiętać, że placówka przedszkolna nie zastąpi domu rodzinnego, z którego dziecko wnosi poczucie wsparcia, akceptacji i bezpieczeństwa. Przedszkole może uzupełnić i wzbogacić doświadczenie dziecka w poznawaniu siebie i otoczenia.

Jolanta Romanowska

„TEATR UCZY NAS ŻYĆ...”

Młody człowiek to ktoś, kto chłonie życie jak gąbka wodę. Podążając za słowami znanej wszystkim piosenki wspaniałego muzyka – Zbigniewa Wodeckiego, chcielibyśmy, aby to właśnie teatr nauczył nasze dzieci żyć, zanim to „życie nauczy ich udawać”. Choć dzieci i młodzież niezbyt chętnie wyjeżdżają na przedstawienia teatralne, wybierając znacznie bardziej atrakcyjne dla nich kino, pedagodzy – zdając sobie sprawę z wyższości teatru nad kinem – niestrudzenie zabierają swoich uczniów na spektakle, aby zasmakowali tej wyższej kultury. Każdy przyzna też z całą pewnością, że zalet obcowania młodego widza ze sztuką teatralną jest wiele. Chociażby fakt, że ma on do czynienia z aktorem, który jest żywy i prawdziwy, który przekazuje swoje emocje, a uczeń bezpośrednio je odbiera. Przez to też, aktor w teatrze jest dla młodego widza bardzo wiarygodny. Młody człowiek, przekraczając próg teatru, wchodzi w inny świat, zostawia za drzwiami otaczającą go rzeczywistość i wkracza w przestrzeń, która wyzwala w nim dużą dawkę emocji. Ma również do czynienia z kulturą słowa, czyli językiem pozbawionym słownictwa potocznego. Teatr buduje umiejętność skupienia uwagi, rozwija kompetencje społeczne, uczy krytycznego myślenia. Można byłoby dużo jeszcze wymieniać pozytywów, jakie płyną z biernego uczestnictwa dzieci w sztukach teatralnych. Tym bardziej, że słowa przywołanej na wstępie piosenki mówią, że „Teatr - Wielka to sprawa. Patrz, słuchaj...”, ale, co ważniejsze, słyszymy w niej, że: „Najlepiej – graj!”. Dlatego właśnie edukacja teatralna w szkole opiera się też na przygotowywaniu i wystawianiu sztuk teatralnych i należy przyznać, że uczniowie bardzo chętnie wchodzi w takie przedsięwzięcia. Korzyści oczywiście przy tym mnóstwo, a najważniejszy i nadrzędny cel tych działań to kształtowanie młodych chłonnych umysłów, rozwijanie ich osobowości, doskonalenie umiejętności komunikacji, języka ojczystego, wspomaganie rozwoju emocjonalnego i społecznego, a także kształtowanie wyobraźni. Dzięki temu, że dziecko odgrywa różne role, często przecież tak inne niż te ze swojego życia, uwrażliwia się na problemy otaczającego świata.

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Goworowie mieli okazję zrealizować się w roli aktorów. Już kolejny rok przygotowują przedstawienia i wystawiają je podczas Wojewódzkiego Przeglądu Legend Mazowsza. Tym razem były to dwa scenariusze. Pierwszy był zrealizowany przez koło teatralne „Proskenion” pod opieką Agnieszki Dudziec. Młodymi aktorami byli uczniowie klas 5a i 4a, którzy przedstawili bajkę „O rybaku i złotej rybce”. Drugi – opracowany przez Agnieszkę Puczkowską i Barbarę Grabowską, wystawiony przez uczniów klasy 2b, przy wsparciu technicznym i pomocy Szkolnego Klubu Wolontariusza. Była to legenda pod tytułem „Skąd się Wisła wzięła?”. Dzieci naprawdę znakomicie czuły się na scenie. Wielość prób

Uczniowie SP w Goworowie podczas występu (fot. arch. SP Goworowo)

i przygotowań spowodowała ogromne ich zaangażowanie, do tego nawet stopnia, że były one w stanie opanować nie tylko swoje kwestie, ale również kolegów. Mogły więc z powodzeniem pełnić rolę dublerów. Nawiązując do roli teatru w życiu młodego człowieka należy zauważyć, że bawiąc się w teatr i występując przed publicznością, dzieci czują się szczęśliwe, bo słyszą oklaski, pochwały i aplauz. Zupełnie tak, jak dla Szymborskiej, najważniejszy dla nich jest ten właśnie końcowy moment, to opadanie kurtyny, oklaski i ukłony. Tak wielkie ich zaangażowanie i autentyczna radość tworzenia dają satysfakcję zarówno dzieciom, rodzicom, jak i nauczycielom. Ci zaś obserwują, że im częściej uczniowie biorą udział w takich działaniach, tym więcej w nich śmiałości i odwagi do podejmowania podobnych wyzwań. Dlatego, idąc za ciosem, opiekunowie grup postanowili dać swoim uczniom szansę wystąpienia na większej niż lokalna scenie. Te same tytuły zostały zaprezentowane w Ostrołęckim Centrum Kultury podczas Przeglądu Teatrzyków Zuchowych „Dzień Złotego Liścia”. Niezaprzecalnie warto wprowadzać młodych ludzi w taki świat. Dla nich to już jest z pewnością wielki świat, który, jeśli rozpalimy w ich głowach i sercach iskrę, okaże się za chwilę jeszcze za mały i będą chcieli więcej, a przecież o to nam wszystkim chodzi.

Warto na koniec wspomnieć o tym, że tak naprawdę najważniejszym elementem w życiu każdego społeczeństwa, tym, co je przez całe pokolenia kształtuje, jest kultura, jeśli pojmować ją w tym pierwotnym znaczeniu, jakie prezentował Ciceron, mówiąc dosłownie – „uprawiamy umysł”. Myśląc w prostszy sposób, to po prostu nasze dziedzictwo, zarówno duchowe, jak i materialne. Teatr jest jedną z tych wartości, która się na to składa. Jeśli dziecko będzie poznawać go od najmłodszych lat, zarówno biernie jak i czynnie, jest duża szansa, że w przyszłości będzie często do niego wracać, a to tylko zapoczątkuje, bo – jako dorosły – będzie świadomym swojej wartości człowiekiem.

Barbara Grabowska

MY, WY, ONI...

15 stycznia 2019 r. w Szkole w Pasiekach odbyło się spotkanie z psycholog z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Goworowie Agatą Podmostko nt.: „Relacje pomiędzy uczniami i innymi pracownikami szkoły. Poszanowanie godności osobistej drugiego człowieka”. Temat spotkał się z zainteresowaniem przybyłych słuchaczy, którymi byli uczniowie kl. IV – VIII.

Pani psycholog w sposób zrozumiały przybliżyła uczniom normy i zasady obowiązujące w szkole. Rozmawiała z nimi o właściwych relacjach w kontaktach z innymi osobami oraz o podmiotowym traktowaniu uczniów przez nauczycieli. Przypominała też uczniom o ich prawach i obowiązkach w szkole.

Spotkanie przebiegało w miłej i przyjaznej atmosferze.

A. Ruszczyk

Uczniowie w trakcie zajęć z psychologiem (fot. arch. SP Pasieki)

KACPER ODEBRAŁ NAGRODĘ W PARKU WODNYM W OSTROŁĘCE

Uczniowie z edukacji wczesnoszkolnej bardzo chętnie uczestniczą w konkursach plastycznych. Zadaniem nauczyciela jest rozbudzanie zainteresowań plastycznych poprzez wprowadzanie różnorodnych technik. Twórcze dokonania, szczególnie te promowane, zachęcają dzieci do udziału w konkursach na różnym szczeblu. Szkoła dzięki uczniom zainteresowanym działalnością artystyczną może poszczycić się laureatami na poziomie powiatu.

Kacper Dzik z klasy I postanowił przed świętami wziąć udział w konkursie plastycznym „Najpiękniejsza Karta

Bożonarodzeniowa” zorganizowanym przez Park Wodny AQUARIUM w Ostrołęce. Zgłosił swój projekt oraz wykonał kartę świąteczną, którą przesłano do organizatora. Pomysłowość ucznia została nagrodzona i Kacper otrzymał wyróżnienie, a tym samym stał się laureatem konkursu. Dyplom i nagrody rzeczowe odebrał 6 lutego w Ostrołęce.

Szkoła oraz wychowawca otrzymali podziękowania za zaangażowanie i współpracę z Parkiem Wodnym w Ostrołęce.

Barbara Rutkowska

JĘZYK POLSKI W RYTMIE POLONEZA

Polonez to polski taniec ludowy, który jest nieodłączną częścią każdej studniówki, czyli balu organizowanego na przełomie stycznia i lutego przez uczniów ostatniej klasy szkoły średniej na 100 dni przed egzaminem dojrzałości.

A kto powiedział, że uczniowie szkoły podstawowej nie mogą na lekcji języka polskiego też zatańczyć poloneza? Przecież celem nauki tego przedmiotu ma być nie tylko znajomość języka ojczystego i świadome posługiwanie się nim, lecz także rozwijanie poczucia tożsamości narodowej i szacunku dla tradycji. Nauczyciel ma podejmować wszelkie działania edukacyjne uwzględniające otwartość, pasję i kreatywność uczniów.

Uczniowie klasy 5b wraz z nauczycielką j. polskiego (fot. arch. SP Goworowo)

smyczków. Zwraca uwagę zróżnicowaniem instrumentów, którymi są kolejno: obój, flet oraz trąbka.

Utwór ten stał się ogólnopolskim hitem i rozpoczyna on każdą studniówkę, lecz tego dnia „królował” również między tysiącami książek szkolnej biblioteki. Pewnie nikt wcześniej nie tańczył między regałami i księgozbiorem goworowskiej biblioteki!

I nie był to byle jaki taniec! Dziewczęta wyglądały i tańczyły przepięknie. Uczniowie wraz z nauczycielem języka polskiego wpatrywali się w układ taneczny wypełniony posuwistymi ukłonami i gestami rąk wykonanymi z należytą powagą i dziewczęcą niewinnością.

To nie był koniec „polonezowej lekcji polskiego”. Po wykonaniu tańca reszta klasy recytowała fragmenty „Pana Tadeusza” trzymając w dłoniach flagę lub kontury Polski.

Uczniom spodobała się nietypowa lekcja polskiego pod hasłem „P- jak polonez” i każdego dnia będą szanowali tradycję i kulturę własnego narodu i wyrosną na patriotów.

Ewa Lubiak

To było celem lekcji podczas omawiania fragmentów księgi II i XII „Pana Tadeusza” Adama Mickiewicza w klasie 5b, który połączono również z uczczeniem 100 rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę.

Uczniowie poznali zwyczaje i obyczaje szlacheckie panujące w dawnej Rzeczypospolitej, zapoznali się z informacjami na temat poloneza jako tańca narodowego, oglądali fragmenty filmu Andrzeja Wajdy pt. „Pan Tadeusz”, tworzyli rysunki przedstawiające dwór w Soplicowie oraz uczyli się wybranych fragmentów na pamięć. Chętnym uczniom nauczyciel zaproponował również opracowanie układu tanecznego do muzyki poloneza.

W dniu recytacji uczniowie udali się do biblioteki szkolnej SP w Goworowie. Dziewczęta ubrane w piękne suknie szlacheckie zaczęły tańczyć w rytmie poloneza z filmu „Pan Tadeusz” Wojciecha Kilara. Jego melodia intonowana jest przez klarnet przy akompaniamencie

(fot. arch. SP Goworowo)

SZKOŁA PODSTAWOWA IM. MIKOŁAJA KOPERNIKA BĘDZIE PROMOWAŁA ZDROWIE

„Zdrowie to nie tylko całkowity brak choroby, czy kalectwa, ale także stan pełnego, fizycznego, umysłowego i społecznego dobrostanu (dobrego samopoczucia)”

SOZ

Od wielu lat Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Goworowie podejmuje działania promujące upowszechnianie zdrowego stylu życia. Edukacja zdrowotna stanowi ważny element programu nauczania i wychowania. Na wszystkich poziomach realizowana jest edukacja prozdrowotna. Uczniowie wraz z nauczycielami uczestniczą w różnorodnych programach i projektach promujących zdrowy styl życia. Organizowane są zawody sportowe, konkursy, pogadanki, wystawki. Do pomocy angażowani są rodzice i środowisko lokalne. Szkoła będzie podejmowała szereg różnorodnych działań, które pozwolą przystąpić do sieci szkół promujących zdrowie.

Co to jest Szkoła Promująca Zdrowie?

Szkoła Promująca Zdrowie jest to siedlisko, w którym członkowie społeczności szkolnej - pracownicy i uczniowie, podejmują starania aby poprawić swoje samopoczucie i zdrowie, uczą się, jak zdrowiej żyć i jak tworzyć zdrowe środowisko, zachęcają ludzi, zwłaszcza rodziców do podjęcia podobnych starań.

Jakie są główne cechy Szkoły Promującej Zdrowie?

1. Edukacja zdrowotna jako ważny element programu nauczania szkoły.

2. Etos zdrowia w szkole to znaczy troska o dobre samopoczucie uczniów i wszystkich pracowników szkoły.

3. Współdziałanie z rodzicami i społecznością lokalną.

Realizujący program chcą szkoły przyjaznej, bezpiecznej, która będzie stwarzała warunki do wszechstronnego rozwoju całej społeczności szkolnej a jej priorytetem będzie promocja zdrowia psychicznego, fizycznego, społecznego. Osiągnięcie tych celów wymaga wysiłku i wieloletniej pracy.

Zespół do spraw promocji zdrowia zaprasza rodziców, nauczycieli i wszystkich, którym zdrowie jest bliskie, do aktywnego uczestnictwa w programie - Razem można więcej!

Agnieszka Dąbrowska

JUBILEUSZ MONARU W LIPIANCIE

Pod koniec lat siedemdziesiątych ubiegłego wieku Marek Kotański, człowiek obdarzony wielką charyzmą, stworzył organizację, która jest rozpoznawalna nie tylko w Polsce, ale i na całym świecie. Marek Kotański był psychologiem klinicznym i przez wiele lat pracował z młodzieżą uzależnioną od narkotyków w Stołecznym Zespole Neuropsychiatrycznej Opieki Zdrowotnej dla Dzieci i Młodzieży w Garwolinie. W trakcie swej pracy, w warunkach szpitalnych, zauważył niską efektywność swych działań. Postanowił to zmienić i przeniósł się wraz z częścią kadry i pacjentów z Garwolina do dworku w Głoskowie. Tam wspólnie wypracowali nowy model ośrodka dla osób uzależnionych od narkotyków. Podstawą jego działania stała się samorządność i samokontrola pacjentów. Pojawił się kodeks funkcjonowania Głoskowa, gdzie naczelną zasadą było zachowanie bezwzględnej abstynencji narkotykowej i alkoholowej. Ten kodeks przez wiele lat się rozwijał, lecz do dziś opiera się na tym samym fundamencie.

Przez następne lata był tam realizowany swoisty, skuteczny model resocjalizacji i rehabilitacji ludzi uzależnionych od narkotyków nazywany metodą społeczności terapeutycznej. Model ten w kolejnych latach był powielany w innych nowo powstających ośrodkach. Metoda społeczności terapeutycznej stosowana jest z powodzeniem w ośrodkach Monaru nadal.

W sierpniu 1981 roku został formalnie zarejestrowany Młodzieżowy Ruch na Rzecz Przeciwdziałania Narkomanii Monar jako inicjatywa ludzi młodych. Wtedy nazwa MONAR zaczęła swoje funkcjonowanie w przestrzeni publicznej, a obecnie zna ją każdy, kto choć raz zetknął się z problemem uzależnienia. Monar, początkowo jako ruch społeczny, następnie jako stowarzyszenie od ponad 40 lat działa na terenie całej Polski. Pomaga osobom uzależnionym od narkotyków i alkoholu, bezdomnym, chorym, samotnym i wykluczonym.

Ośrodek Leczenia, Terapii i Rehabilitacji Uzależnień w Lipiance istnieje od 2001 roku. Zajmuje się stacjonarną terapią dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych (opiaty, THC, leki, amfetamina, środki wziewne, dopalacze i inne). Pracuje metodą społeczności terapeutycznej. Oznacza to, że pacjenci ośrodka mają realny wpływ na decyzje dotyczące ich codziennego życia. Samorządność i samokontrola pacjentów to podstawy funkcjonowania tego ośrodka, a naczelną zasadą jest zachowanie bez-

względnej abstynencji narkotykowej i alkoholowej. Niedopuszczalna jest także przemoc i dyskryminacja. Terapia trwa około 12 miesięcy, a każdy pacjent jest traktowany indywidualnie.

Ośrodek jest zorganizowany na zasadach zwykłego, rodzinnego domu, w którym się żyje, pracuje, robi się zakupy, gotuje, pierze i sprząta, planuje się wydatki, myśli o przyszłości i wspólnie rozwiązuje problemy. Społeczność terapeutyczna funkcjonuje jak duża rodzina, w której wszyscy działają dla jej dobra, w której każdy ma swoją rolę i swoje miejsce. Tak jak w rodzinie ludzie uczą się relacji społecznych i radzenia sobie w życiu.

Samodzielność, odpowiedzialność i zaangażowanie w życie ośrodka w efekcie końcowym pozwala utrzymać trzeźwość oraz podejmować dobre dla siebie i najbliższych decyzje. Daje to pacjentowi możliwość reintegracji w społeczeństwie zgodnie z powszechnie akceptowanymi normami społecznymi.

Ośrodek w Lipiance przez blisko 20 lat istnienia wrósł w środowisko gminy Goworowo. Współpracuje m.in. z władzami Gminy Goworowo, Gminnym Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji, Zespołem Szkół Powiatowych, Szkołą Podstawową im. Mikołaja Kopernika, Bankiem Spółdzielczym, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Zdrowia, Parafią Podwyższenia Krzyża Świętego i wszystkimi ludźmi dobrej woli, którzy pomagają z dobroci serca.

Mariusz Kowarski (Monar Lipianka)

DZIEWCZYNA, KTÓRA PIŁKĘ KOPIE... TO... NATALIA

Na nogach ma halówki, wysokie piłkarskie skarpety i nosi drużynowe koszulki. Nie ma wątpliwości, że ta dziewczyna wie, jak kopać piłkę. Reprezentuje drużynę FUKS Brix Pułtusk. Wraz z dwudziestoma zawodniczkami gra w IV lidze kobiet, grupa mazowiecka. Na murawie jest na pozycji stopera.

Natalia Ciechowicz (fot. arch. GOKSiR Goworowo)

W obecnej chwili trenuje trzy razy w tygodniu, a dodatkowo swoje przygotowania do meczy wzmacnia weekendowymi sparingami. Do Pułtuska dojeżdża wraz z koleżankami z gminy Goworowo – Gabriellą Rybaczyk i Patrycją Majkowską. Od ponad dwóch lat wspólnie zasilają szeregi pułtuskiego klubu. Trenuje trzy razy w tygodniu. Gdy ogląda mecz w telewizji, to zwraca szczególną uwagę na taktykę i zgranie zespołu, co jest podstawą do osiągnięcia sukcesu.

Najlepsza zawodniczka

Już od małego była bardzo aktywnym dzieckiem. Zawsze kopła piłkę i biegała z chłopakami po podwórku, zamiast bawić się lalkami z koleżankami. Ucząc się w gimnazjum w Goworowie, brała udział we wszystkich rozgrywkach sportowych w piłkę nożną, w których wraz z drużyną zajmowała miejsce na podium. Jednym z największych osiągnięć jej teamu było zdobycie tytułu Mistrzyń Powiatu Ostrołęckiego. Kilkakrotnie również udało jej się zdobyć tytuł „Najlepszej Zawodniczki”. W tym czasie uczęszczała na treningi pod okiem Anny Wachowskiej – instruktorki sportu w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie, które wspomina z uśmiechem na twarzy. Jeszcze w tamtej chwili nie przeszło mi przez myśl, że zaowocuje to w przyszłości w grę na takim poziomie, ponieważ piłkę traktowałam tylko jako zajęcie dodatkowe, sprawiające wiele radości – dodaje Natalia. Niedługo po tym, w lipcu 2016 roku, dostałam propozycję gry w klubie od obecnego tre-

nera drużyny FUKS Brix. Podczas jednego z meczy lokalnej drużyny Orz Goworowo, którą wraz z bratem trenował, nawiązała kontakt. Nie zastanawiając się długo, udała się na pierwszy trening w tworzącym się dopiero klubie i tam została do dziś.

Jestem kapitanem

Obecnie drużyna FUKS Brix Pułtusk znajduje się w IV lidze. Rundę jesienną dziewczęta zakończyły na drugim miejscu, więc przed nimi ciężki okres przygotowawczy do rundy rewanżowej. Poza tym biorą udział w wielu turniejach charytatywnych, są gospodarzem corocznego Turnieju o Puchar Prezesa „Drogi i Mosty” w Pułtusku. W lutym tego roku podczas Pułtuskiej Gali Sportu drużyna Natalii zdobyły drużynową nagrodę specjalną Burmistrza Miasta Pułtusk, za popularyzację kobiecej piłki nożnej. Do jej indywidualnego sukcesu sportowego należy sprawowanie funkcji kapitańskiej drużyny, a tytuł ten posiada od samego początku istnienia klubu. Ciesząc się, że zdobyłam zaufanie koleżanek z drużyny w tak krótkim czasie, ponieważ zaczęłyśmy przygotowania do ligi w lipcu 2016 roku, a już we wrześniu po głosowaniu i wyborze kapitańskiej, po raz pierwszy wyszłyśmy na boisko walczyć o punkty – z dumą opowiada Natalia. Jeśli ktoś chciałby spróbować swoich sił na boisku, to Natalia podkreśla, że jedynym warunkiem, jaki musiałaby spełniać ta osoba, jest bycie odpowiedzialnym. Gra w klubie to nie tylko kopanie piłki, to także umiejętność współpracy z innymi oraz ciężka praca nad sobą, bo jeśli już ktoś zdecyduje się coś zrobić, to niech robi to dokładnie i sumiennie.

To nie wszystko!

Natalia Ciechowicz to wszechstronnie utalentowana osoba, o wielu zainteresowaniach, pasjach i niesamowitym pokładzie energii do działania.

Natalia uczy się w II Społecznym Liceum Ogólnokształcącym im. T. Halika w Ostrołęce o profilu wojskowo – policyjnym w ostatniej klasie. Chłonie wiedzę z

podstawowych przedmiotów i wstępnego przygotowania do pracy w służbach mundurowych. Na zajęcia przychodzi w mundurze. Liczne wyjazdy do jednostek wojskowych, obozy taktyczne i drużynowe szkolenia w szkole uczą ją dyscypliny, współpracy z innymi oraz odpowiedzialności.

Na uwagę zasługuje fakt, że Natalia jest perkusistką w zespole młodzieżowym. Od prawie sześciu lat tworzy zespół Arka Arka działający przy Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie. To tu, w wieku trzynastu lat, zaczęła pobierać naukę gry na perkusji. Pierwszym instrumentem Natalii była gitara, jednak po kilku zajęciach dołożyła również perkusję. Zjawia się na każdej próbie zespołu. Występuje podczas lokalnych wydarzeń, chętnie bierze udział w konkursach organizowanych poza Goworowem.

Natalię można również spotkać podczas organizacji wydarzeń na terenie gminy Goworowo. Do perfekcji opanowała przygotowania techniczne wydarzeń muzycznych, sportowych, dla niepełnosprawnych. Można zawsze na niej polegać, a to,

Natalia - perkusistka w zespole Arka Arka. (fot. arch. GOKSiR Goworowo)

czego się podejmie, robi z wielkim zaangażowaniem – potwierdza Arkadiusz Kuśmierczyk, który najczęściej współpracuje z Natalią.

Piłka nożna, zespół muzyczny, wolontariat, szkoła – to wszystko Natalia łączy w ciągu siedmiu dni tygodnia. Ciekawie i pożytecznie spędza wolny czas. Odpowiedzialność, konsekwencja i współpraca jest dla niej na pierwszym miejscu w drodze do sukcesu i spełniania marzeń.

WIERSZ PANI JANINY SŁUCKIEJ

Światelko do nieba 13 I 2019

Wśród tłumu ludzi na gdańskiej scenie,
światelko do nieba się wznosi,
ale wśród tłumu jest zbrodnicza ręka
co ciosy śmiertelne nosi.

Ręka, która mocno nóż w serce wbija,
zadaje kolejne ciosy
tłum w pewnej chwili nie wie, co się dzieje,
słysząc przerażone głosy.

Oprawca jeszcze triumfuje na scenie,
podnosząc w górę ręce,
kiedy tymczasem ranny prezydent
leży w cierpieniu i w męce.

Jakim to prawem nieszczęsny oprawco,
odbierasz komuś życie?
teraz przed Bogiem za swoje czyny
odpowiesz należycie.

Skąd tyle złości w tobie, człowieku,
i wielkiej nienawiści,
że tak po prostu nóż wbijasz w serce
i piękne życie niszczysz.

Człowiecze, przecież tobie się nie godzi,
byś życie inne odbierał.
Bóg daje życie, człowiek się rodzi,
Pan kogo zechce zabiera.

Ksiądz Popiełuszko zło dobrem zwyciężał
też został zamordowany.
Czy świat jest jadem nienawiści struty?
odpowiedz Boże kochany.

Nienawiść odrzucić, a zgodę i miłość
wysłać ze światłem do nieba.
Miłość jest wieczna, miłość nie umiera,
miłością dzielić się trzeba

Janina Słucka

„CUDZE CHWALICIE, SWEGO NIE ZNACIE...” CZYLI ZAPROSZENIE DO ZSP W GOWOROWIE

Jak co roku na wiosnę wielu rodziców uczniów kończących gimnazjum, a teraz i „podstawówkę”, ma dylemat: jak pokierować swoim dzieckiem, jaką mu szkołę średnią wybrać? Liceum? Technikum? A może szkoła branżowa? (dawna „zawodówka”). W gminie Goworowo do tego typu pytań dołączają dalsze: Ostrołęka? Różan? Ostrów Mazowiecka? Odpowiadamy: Wybierzcie ZSP Goworowo!!!

Zespół Szkół Powiatowych w Goworowie (fot. arch. ZSP Goworowo)

Wszyscy mieszkańcy naszej gminy wiedzą doskonale, że w centrum Goworowa, w najładniejszym budynku na ulicy Ostrołęckiej 27, mieści się szkoła średnia. Nieliczni wiedzą, że funkcjonuje tam ona już 62 lata (od 1957). O szkole tej mówi się pogardliwie „Rolniczówka” i wielu uczniów i rodziców omija ją z daleka, wybierając szkołę w mieście, mimo iż sami lub członkowie ich rodzin ją właśnie ukończyli. Kiedyś rzeczywiście szkoła kształciła rolników i mechanizatorów rolnictwa na poziomie zawodowym, jednak od lat dziewięćdziesiątych XX wieku oferta edukacyjna bardzo się zmieniła. Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu mieszkańców często zmieniamy swoją ofertę i miewamy

różne szkoły, oprócz tzw. „zawodówek” i szkół zaocznych dla dorosłych, są różnego rodzaju technika, było już kilka klas LO i LZ.

W chwili obecnej czekamy na zatwierdzenie oferty edukacyjnej na rok szkolny 2019/20, ale o tym, jakie kierunki będą, zdecyduje czerwcowy nabór do szkoły, czyli przyszli uczniowie i ich rodzice, którzy na razie głośno mówią: „Wszędzie, ale nie do Goworowa!”

Korzystając z możliwości jakie daje nam gazeta „W Dolinie Orza”, chcemy zadać Wam, Drodzy Czytelnicy, kilka pytań, w drodze obrony honoru naszej szkoły i w celu poprawienia wyników rekrutacji:

- Czy szkoła działająca na wsi jest gorsza od

miejskiej?

- A może jest zbyt tania, bo na dojazdy nie trzeba wydawać dużych sum?

- Czy prawdą jest, że w przepelnionych klasach szkół miejskich, młodzież uczy się lepiej?

- Może niektórym nie podoba się, że mamy salę gimnastyczną, siłownię i bibliotekę?

- A może zło tkwi w nauczycielach, którzy nie tylko posiadają najwyższe kwalifikacje zawodowe, ale też są państwowymi egzaminatorami maturalnymi?

Szanowni Czytelnicy! Może warto wybrać się do naszej szkoły i poznać ją od wewnątrz? Wyrobić sobie własne zdanie? Nie sugerować się cudzą opinią?

Zapraszamy Państwa do naszej szkoły dn. 09.05.2019 r. na Dzień Otwarty. Chętnie zobaczymy młodzież oraz jej rodziców (obok mam mile widziani też tatusiowie). Niedowiarków i osoby wnikliwe zapraszamy do szkoły indywidualnie, w każdy czwartek. Podczas powrotu z placu targowego wstępujcie Państwo do nas! Gwarantujemy przewodnika, który oprowadzi Was po naszej placówce.

Przyjdźcie! Zobaczcie! Oceńcie sami! I wybierzcie dla swojego dziecka ZSP Goworowo!

Z.A.Kordasz

ZESPÓŁ SZKÓŁ POWIATOWYCH W GOWOROWIE

prowadzi nabór na następujące kierunki kształcenia
na rok szkolny 2019/2020

SZKOŁY DLA MŁODZIEŻY:

na podbudowie gimnazjum:

Liceum Ogólnokształcące (3 lata)

Technikum w zawodach (4 lata):

- technik agrobiznesu
- technik handlowiec
- technik ekonomista
- technik reklamy
- technik ochrony środowiska

Szkoła Branżowa I stopnia oddział wielozawodowy
(dawna Zasadnicza Szkoła Zawodowa)

na podbudowie szkoły podstawowej:

Liceum Ogólnokształcące (4 lata)

Technikum w zawodach (5 lat):

- technik agrobiznesu
- technik handlowiec
- technik ekonomista
- technik reklamy
- technik ochrony środowiska

Szkoła Branżowa I stopnia oddział wielozawodowy
(dawna Zasadnicza Szkoła Zawodowa)

SZKOŁY DLA DOROSŁYCH:

Liceum Ogólnokształcące - 3 letnie (absolwenci Zasadniczych Szkół Zawodowych 2 – lata)

Kwalifikacyjne Kursy Zawodowe w kwalifikacjach:

- RL.03 Prowadzenie produkcji rolniczej – zawód sprzedawca
- RL.07 Organizacja i prowadzenie przedsiębiorstwa w agrobiznesie – zawód technik agrobiznesu
- AU.20 Prowadzenie sprzedaży – zawód sprzedawca
- AU.25 Prowadzenie działalności handlowej – zawód technik handlowiec

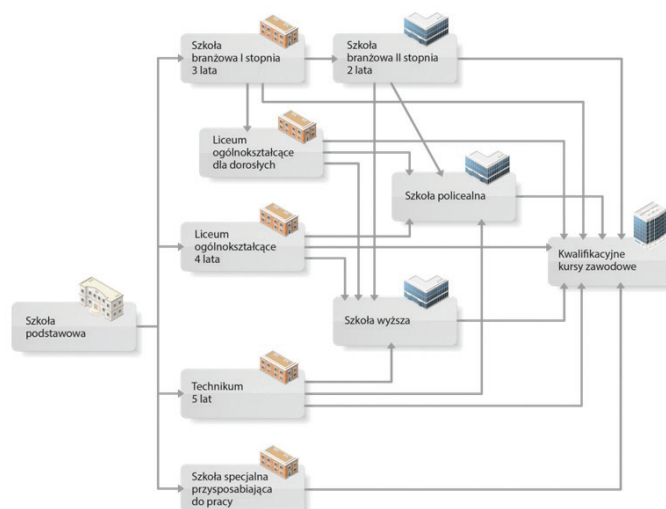
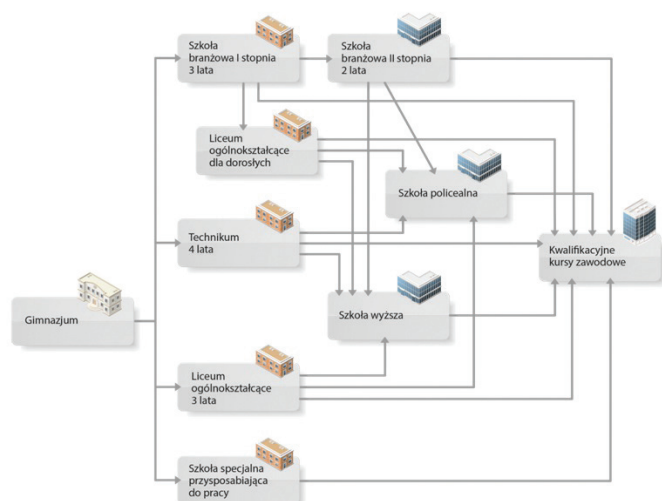
SZKOŁA ZAPEWNI NAJLEPSZE WARUNKI I WYKWALIFIKOWANĄ KADRĘ PEDAGOGICZNĄ!
STAŻE ZAGRANICZNE – HISZPANIA!
Kurs prawa jazdy kat. B
NAUKA W NASZEJ SZKOLE TO PRZYJEMNOŚĆ
ZAPRASZAMY!

ŚCIEŻKA KSZTAŁCENIA ABSOLWENTA GIMNAZJUM I SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Poniższy schemat obowiązuje absolwentów gimnazjum od 1 września 2017 r., 1 września 2018 r., 1 września 2019 r. i pokazuje możliwe drogi kształcenia przez całe życie

Poniższy schemat obowiązuje absolwentów szkoły podstawowej od 1 września 2019 r.

Źródło: www.ore.edu.pl

SKRÓCONY HARMONOGRAM REKRUTACJI

		licea ogólnokształcące, technika, szkoły branżowe I stopnia	szkoły dla dorosłych
REKRUTACJA ZASADNICZA			
1	składanie wniosków o przyjęcie do szkoły wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym	od 13 maja od godz. 8.00 do 20 maja do godz. 15.00	od 24.06 od godz. 10.00 do 28.06 do godz. 16.00
5	możliwość dokonania zmiany wyboru szkoły	od 17 czerwca od godz. 10.00 do 19 czerwca do godz. 16.00. Po tym dniu szkoły prowadzące kształcenie w zawodach mogą rozpocząć wydawanie skierowań na badanie lekarskie, ale tylko kandydatom, którzy dokonali wyboru kształcenia w danym zawodzie, wskazując szkołę jako szkołę pierwszego wyboru.	
8	uzupełnienie wniosku o przyjęcie do szkoły o świadectwo ukończenia gimnazjum i zaświadczenie o wynikach egzaminu gimnazjalnego (kopie poświadczające za zgodność przez gimnazjum lub szkołę podstawową)	od 21 czerwca od godz. 12.00 do 28 czerwca do godz. 16.00	
9	weryfikacja wniosków o przyjęcie do szkoły i innych złożonych dokumentów przez komisje rekrutacyjne,	do 15 lipca	do 15 lipca
10	podanie do wiadomości list kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych zawierające imiona i nazwiska kandydatów uszeregowane w kolejności alfabetycznej oraz informację o zakwalifikowaniu albo niezakwalifikowaniu kandydata, a także najniższą liczbę punktów, która uprawnia do przyjęcia	16 lipca godz.12.00	16 lipca godz.10.00
11	wydanie przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe skierowania na badanie lekarskie kandydatom z listy kandydatów zakwalifikowanych, który dokonał wyboru kształcenia w danym zawodzie, w przypadku złożenia przez kandydata oświadczenia o wyborze tej szkoły	od 16 lipca od godz. 12.00 do 18 lipca do godz. 16.00	
12	potwierdzenie woli przyjęcia w postaci przedłożenia oryginałów dokumentów oraz zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe	od 16 lipca od godz. 12.00 do 24 lipca do godz. 10.00	od 16.07 od godz. 12.00 do 24.07 do godz. 10.00
13	podanie przez komisję rekrutacyjną list kandydatów przyjętych i nieprzyjętych	25 lipca godz. 12.00	25 lipca godz. 12.00
REKRUTACJA UZUPEŁNIAJĄCA			
15	składanie wniosków o przyjęcie do szkoły wraz z dokumentami potwierdzającymi spełnianie warunków lub kryteriów branych pod uwagę w postępowaniu rekrutacyjnym	od 26 lipca od godz. 8.00 do 30 lipca do godz. 12.00; (wydanie przez szkoły prowadzące kształcenie w zawodach skierowania na badanie lekarskie)	od 1.08 od godz. 10.00 do 3.08 do godz. 15.00
19	weryfikacja wniosków o przyjęcie do szkoły i innych złożonych dokumentów przez komisje rekrutacyjne	do 16 sierpnia	do 24 sierpnia
20	podanie do wiadomości list kandydatów zakwalifikowanych i kandydatów niezakwalifikowanych zawierające imiona i nazwiska kandydatów uszeregowane w kolejności alfabetycznej oraz informację o zakwalifikowaniu albo niezakwalifikowaniu kandydata, a także najniższą liczbę punktów, która uprawnia do przyjęcia	19 sierpnia godz. 12.00	21 sierpnia godz. 12.00
21	wydanie przez szkoły prowadzące kształcenie zawodowe skierowania na badanie lekarskie kandydatowi z listy kandydatów zakwalifikowanych, który dokonał wyboru kształcenia w danym zawodzie w jednej szkole, w przypadku złożenia przez kandydata oświadczenia o wyborze tej szkoły	od 19 sierpnia od godz. 12.00 do 21 sierpnia do godz. 16.00 lub przy składaniu wniosku do szkoły	
22	potwierdzenie woli przyjęcia w postaci przedłożenia oryginałów dokumentów oraz zaświadczenia lekarskiego o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu w przypadku szkoły prowadzącej kształcenie zawodowe	od 19 sierpnia od godz. 12.00 do 27 sierpnia do godz. 16.00	od 21.08 od godz. 12.00 do 29.08 do godz. 16.00
23	podanie przez komisję rekrutacyjną list kandydatów przyjętych i nieprzyjętych	28 sierpnia godz. 10.00	30 sierpnia godz. 12.00

ZAPOWIEDŹ WYDARZEŃ ORGANIZOWANYCH PRZEZ GOKSiR W GOWOROWIE

9 maja 2019 r. – Festyn Ekologiczny „Dzień Ziemi” (Ośrodek Edukacji Regionalnej w Lipiance). Głównym celem konkursu jest kształtowanie poczucia odpowiedzialności za stan środowiska przyrodniczego, zmian w sposobie dotychczasowego myślenia i zachowania człowieka. Uczestnikami festynu mogą być uczniowie klas IV - VI szkół podstawowych oraz dorośli mieszkańcy z terenu powiatu ostrołęckiego. Każda szkoła może zgłosić dowolną liczbę uczniów do udziału w festynie. Zgłoszenia przyjmowane są do 10 maja 2018 r.

17 maja 2019 r. – Festiwal Piosenki Religijnej (Kościół Parafialny w Goworowie). Celem festiwalu jest: uświadomienie społeczności ogromnego bogactwa piosenki religijnej, stanowiącej dziedzictwo narodowej kultury. Festiwal ma formułę otwartą. Mogą w nim wziąć udział dzieci, młodzież i dorośli. Zgłoszenia należy nadsyłać w terminie nie przekraczalnym do 10 maja 2019r. do Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie

24 maja 2019 r. – „Rozśpiewany Sad” (Gospodarstwo Agroturystyczne „Pod Jabłoniami”, Jemieliście) – biesiada połączona z konkursem karaoke. Zgłoszenie udziału do 17 maja pod nr telefonu 505-093-773.

26 maja 2019 r. (Kruszewo) – celem turnieju jest zwrócenie uwagi na potrzeby rozwojowe młodzieży, podejmowanie współpracy młodzieży z samorządem na szczeblu lokalnym, regionalnym poprzez organizację rozgrywek sportowych w piłkę nożną i piłkę siatkową. Turniej zostanie rozegrany na boisku szkolnym w Kruszewie.

2 czerwca 2019 r. – Dzień Dziecka (boisko Orlik) – festyn rodzinny
23 czerwca 2019 r. – Goworowo na Rockowo (Plac targowy nad rzeką Orz)- impreza plenerowa przeznaczona dla zespołów muzycznych wykonujących muzykę wyłącznie na żywo, grających każdą odmianę muzyki rockowej. Zgłoszenia do 15 czerwca mailowo goksirgoworowo@op.pl bądź telefonicznie 297615246

O wszystkich wydarzeniach będziemy informować na bieżąco na naszej stronie internetowej oraz na profilu facebookowym.

Sylwia Wilczewska

ZAJĘCIA ŚWIETLICOWE Z ELEMENTAMI SOCJOTERAPII

Uczestnicy podczas zajęć (fot. arch. GOKSiR Goworowo)

Socjoterapia jest procesem ukierunkowanym na leczenie występujących u dzieci zaburzeń, zwłaszcza zaburzeń zachowania, nadpobudliwości i zahamowania oraz zaburzeń emocjonalnych. Cele edukacyjne, w zależności od przyjętej koncepcji i programu terapeutycznego, mogą obejmować poznawanie przez grupę dzieci różnorodnych zagadnień, które pozwolą im sprawniej funkcjonować społecznie i radzić sobie z różnymi problemami.

Terapeutyczny charakter socjoterapii polega na organizowaniu takich sytuacji społecznych podczas spotkań grupowych, które dostarczą uczestnikom zajęć doświadczeń korekcyjnych przeciwstawnych doznanych urazom oraz doświadczeń kompensujących doświadczenia deprywacyjne, hamujące rozwój emocjonalny i społeczny.

Zajęcia odbywają się w Gminnym Ośrodku Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie w następujące dni:

- poniedziałki godz. 16⁰⁰-18⁰⁰

- środy godz. 16⁰⁰-18⁰⁰

- czwartki godz. 14⁰⁰-16⁰⁰

Skierowane są do dzieci z terenu gminy Goworowo w wieku 7-12 lat.

Na zajęciach dzieci uczą się rozpoznawania emocji, poznają mechanizmy uzależnień, nabywają wiedzę o sobie samych i o innych ludziach. Zajęcia socjoterapeutyczne stwarzają także okazje do wypróbowania i wyćwiczenia nowych sposobów zachowania oraz nabycia nowych umiejętności, szczególnie interpersonalnych takich jak: asertywność, podejmowanie decyzji, szukanie wsparcia i pomocy.

Zajęcia finansowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Goworowie z środków pochodzących z Funduszu alkoholowego w porozumieniu z Gminnym Ośrodkiem Kultury, Sportu i Rekreacji w Goworowie.

Sylwia Wilczewska

ĘKO WALENTYNKI 2019

Uczniowie Szkoły Podstawowej w Kuninie uczestniczyli w ogólnopolskiej akcji EkoWalentynki. Wolontariusze pod opieką Martyny Twardziak 14 lutego 2019 r. przeprowadzili zbiórkę zużytych baterii oraz zachęcali uczniów do przynoszenia drobnych elektrośmieci. Ogólnopolska akcja edukacyjna EkoWalentynki realizowana jest od 2010 roku, a jej cel to popularyzacja selektywnej zbiórki i recyklingu zużytych baterii oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. Elektroodpady są źródłem cennych surowców, które można ponownie wykorzystać, oszczędzając jednocześnie naturalne zasoby Ziemi. Zużytego sprzętu nie można wyrzucać, bo może zawierać niebezpieczne substancje dla środowiska oraz zdrowia i życia ludzi (np.: ołów, chrom, kadm, brom, rtęć, freon). Za wyrzucanie elektroodpadów w miejsca do tego nieprzeznaczone grożą kary pieniężne.

W EkoWalentynkach uczestniczyło do tej pory blisko 1000 lokalnych partnerów, którzy zebrali ponad 10 mln sztuk zużytych baterii.

Dzięki zaangażowaniu uczniów również nam udało się zebrać dużą ilość baterii. W zamian za przynieszone elektrośmieci dzieci otrzymały słodczyce. Tym samym udowodniliśmy, że wdramy recykling i dbamy o środowisko naturalne.

W tym roku akcja EkoWalentynki została nominowana w ramach plebiscytu do najlepszych akcji edukacyjnych i partnerskich w Polsce w konkursie EkoInspiracja. Podążając za słowami Dominika Dobrowolskiego, ekologu i podróżnika, pomysłodawcy akcji, pragniemy pokazać, że podczas święta zakochanych na to najwspanialsze uczucie zasługuje również Ziemia. Głównymi partnerami akcji są: REMONDIS Electrorecycling, Electro-System Organizacja Odzysku i Europejska Platforma Recyklingu Organizacja Odzysku.

Zbiórkę baterii i elektroodpadów będziemy prowadzić do 22 kwietnia 2019 roku, czyli do Dnia Ziemi. Wspólnie okażmy serce naszej planecie.

M. Twardziak

GOWOROWO W DWUDZIESTOLECIU MIĘDZYWOJENNYM. (CZ.1)

Jesienią ubiegłego roku, przy okazji setnej rocznicy, wiele pisano o odzyskaniu przez Polskę niepodległości. Jesienią tego roku będziemy obchodzili osiemdziesiątą rocznicę wybuchu II wojny światowej i pacyfikacji Goworowa. Chciałbym opisać, jak wyglądało życie codzienne mieszkańców Goworowa i okolicznych miejscowości w okresie dzielącym to radosne i to tragiczne wydarzenie. O oświacie tego okresu już pisałem na łamach biuletynu. O wojnie polsko - bolszewickiej napiszę za dwa lata w jej setną rocznicę. Chciałbym skupić się na zagadnieniach politycznych i gospodarczych, które mimo upływu czasu tak naprawdę niewiele się zmieniły. Tak jak dzisiaj życie polityczne było wówczas źródłem wielu napięć i podziałów wśród ludności, a podstawą gospodarki było rolnictwo, handel i drobne rzemiosło.

Już w grudniu 1918 r. Naczelnik Państwa Józef Piłsudski i premier rządu Jędrzej Moraczewski podpisali dekret o tworzeniu rad gminnych. Mieszkańcy na Zgromadzeniu Gminnym wybierali wójta i 12 radnych gminy. Wybierano także zastępcę wójta i 6 zastępców radnych. W sierpniu 1919 r. powstało województwo białostockie, do którego wcielono powiat ostrołęcki i wchodzące w jego skład gminy Goworowo i Szczawin. Gmina Szczawin istniała do 1936 r., kiedy to została włączona do gminy Goworowo. Prawdopodobnie pierwszym wójtem gminy Goworowo został Stanisław Karolak z Rębisz, a jego zastępcą Franciszek Maliszewski.

Cały okres dwudziestolecia międzywojennego cechowała duża aktywność polityczna mieszkańców Goworowszczyzny. Pierwsze wybory parlamentarne odbyły się 26 stycznia 1919 r. i mimo że było to zaledwie dwa miesiące od odrodzenia się państwa, frekwencja wyniosła 58%. To tyle, ile wynosi dzisiaj, w czasach pełnej wolności i demokracji. W kolejnych wyborach do sejmu w 1922 r. frekwencja wyniosła 85,9%. Wynik ten jednoznacznie wskazuje na wzrost świadomości społecznej i chęci ludności do współdecydowania o losach państwa. Widoczny był również wpływ najazdu bolszewickiego na nastroje społeczne. W pierwszych wyborach sukces odniosły partie lewicowe, w drugich zdecydowanie chrześcijańsko - narodowe. Gdy w lipcu 1922 r. agitację przed wyborami do sejmu rozpoczął na wiecu w Goworowie poseł Szymański reprezentujący PSL „Wyzwolenie” w okręgu łomżyńskim, ówczesny proboszcz ks. Gościcki wygłosił płomienne przemówienie i poparty zdecydowaną postawą miejscowych „narodowców” doprowadził do jego zerwania.

Tabela 1. Wyniki wyborów do Sejmu z 5 listopada 1922 r. w Goworowie

Liczba uprawnień do głosowania	Głosowało	Liczba głosów ważnych	PSL „Piast”	PPS	PSL „Wyzwolenie”	Bund (partia żydowska)	„Chena” chrześcijańsko - narodowa	Polak Centrum	Blok Mniejszości Narodowej
2886	2480 85,9%	2469 99,5%	13 0,52%	58 2,35%	667 27,01%	19 0,77%	1114 45,12%	145 5,87%	453 18,35

Źródło: Statystyka wyborów do Sejmu odbytych w dniu 5 listopada 1922 r., Warszawa 1926, s.16

Do Goworowa dotarły echa zamachu majowego, jakiego dokonał w dniach 12-15 maja 1926 r. Józef Piłsudski. Wydarzenie to szeroko komentowano, a jednym ze zwolenników marszałka był niekryjący się z tym kierownik poczty w Goworowie Konstanty Rosół. 4 grudnia 1927 r. poseł Kazimierz Piotrowski zwołał w Goworowie wiec, na który przybyło około 200 osób. Zapoznał zebranych z programem wyborczym Stronnictwa Chłopskiego. Mówca wzywał do zawiązywania kół po wsiach, co spotkało się z niezadowolaniem zebranych. Do ich zorganizowania nie doszło. W latach 1927-1933 działały w Goworowie dwie komórki Komunistycznej Partii Polski liczące łącznie 10 osób. Sekretarzem jednej z nich był Nachman Tajtelbaum. Jego brat Jankiel utworzył komórkę Komunistycznego Związku Młodzieży Polskiej, która liczyła 6 członków.

Organizacje te były mieszane, polsko-żydowskie.

Po przewrocie majowym odżyły w Goworowie sympatie lewicowe, o czym świadczy zdecydowane zwycięstwo „Wyzwolenia” w wyborach w 1928 r. Z danych dotyczących wyborów, obok wyników poszczególnych ugrupowań, można wyczytać, jakie w danym okresie panowały nastroje społeczne. Na podstawie danych dotyczących liczby osób uprawnionych do głosowania widać, że w ciągu 6 lat dzielących wybory przybyło 503 osoby, co świadczy o rozwoju miejscowości.

Tabela 2. Wyniki wyborów do Sejmu z 4 marca 1928 r. w Goworowie

Liczba uprawnień do głosowania	Głosowało	Liczba głosów ważnych	BBWR	Soł	PSL „Wyzwolenie”	Bund (partia żydowska)	Lista Katolicko - Narodowa	Blok Mniejszości Narodowej
3389	2840 83,8%	2808 98,8%	310 11,09%	70 2,49%	1204 42,87%	153 5,48%	768 27,35%	246 8,76%

Źródło: Statystyka wyborów do Sejmu odbytych w dniu 4 marca 1928 r., Warszawa 1930, s.9

PSL „Wyzwolenie” świętując sukces wyborczy 12 sierpnia 1928 r., urządziło w Goworowie wiec, na którym zgromadziło się około 2000 osób.

Po rozwiązaniu przez prezydenta Mościckiego parlamentu 30 sierpnia 1930 r., rozpisano nowe wybory. Przeszły one do historii dzięki „cudom”, jakie dokonywały się przy urnach wyborczych. Widać to wyraźnie po wynikach poszczególnych ugrupowań.

Tabela 3. Wyniki wyborów do Sejmu z 16 listopada 1930 r. w Goworowie

Liczba uprawnień do głosowania	Głosowało	Liczba głosów ważnych	BBWR	Blok lewicy Socjal - Bund	„Centrilew” (PSL „Wyzwolenie”, PSL „Piast”, PPS)	Lista Katolicko - Narodowa	Blok Mniejszości Narodowej
3372	2856 84,6%	2601 91,1%	463 17,8%	177 6,8%	391 15,03%	1570 60,36%	2 0,76%

Źródło: Statystyka wyborów do Sejmu odbytych w dniu 16 listopada 1930 r., Warszawa 1935, s.8

Od momentu powstania BBWR miało w Goworowie swoich zwolenników. Prezesem KG BBWR został lekarz Ludwik Glinka. 23 października 1932 r. odbył się wiec sprawozdawczy z udziałem posła Godlewskiego, Ludwika Glinki i Kazimierza Piotrowskiego, który do BBWR przeszedł ze Stronnictwa Chłopskiego.

Pod koniec lat trzydziestych miejsce rozgrywek politycznych zajęła troska o niepewną przyszłość, która była wynikiem napiętej sytuacji międzynarodowej.

C.d.n.

Piotr Kosiorek

Informacyjny Biuletyn Gminy Goworowo W Dolinie Orza,

Kwartalnik, ISSN 2084-5022, bezpłatny

Redaguje zespół:

Redaktor naczelny: Sylwia Wilczewska

Autorzy artykułów: pracownicy gminy i jej agend

Korekta: Irena Minota

Skład i łamanie: Adam Dąbrowski

Adres redakcji:

GOKSiR, 07-440 Goworowo, ul Szkolna 16A, tel.(29) 761 52 46
wdolinieorza@gmail.com

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, a także zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów, zmiany ich tytułów oraz obróbki zdjęć.
Redakcja nie zawsze zgadza się z poglądami autorów tekstów.